

KISA İÇERİK

BİRİNCİ BÖLÜM

TAZMİNATLARDA SORUMLULUK, GENEL İLKELER VE CEZA KARARININ ETKİSİ

- I. SORUMLULUK KAVRAMI VE SORUMLULUĞUN TEMEL SEBEPLERİ
- V. SORUMLULUK (TAZMİNAT) HUKUKUNA HAKİM OLAN İLKELER
- VI. SORUMLULUĞUN KARŞILANMASINA GÖRE TÜRLERİ
- VII. SORUMLULUĞUN KAYNAĞINA GÖRE TÜRLERİ
- VIII. SORUMLULUKLA İLGİLİ GENEL HÜKÜMLER
  - A. SORUMLULUK SEBEPLERİNİN ÇOKLUĞU (SEBEPLERİN YARIŞMASI)
  - B. MÜTESELSİL (DAYANIŞMALI) SORUMLULUK
  - C. HUKUK VE CEZA MAHKEMESİ KARARLARININ BİRBİRLERİNE ETKİLERİ
  - D. CEZA HUKUKUNDA TAZMİNAT VE ŞİKAYETTEN VAZGEÇMENİN ETKİSİ

İKİNCİ BÖLÜM

KUSURSUZ SORUMLULUK

- I. GENEL OLARAK KUSURSUZ SORUMLULUK
  - A. KUSURSUZ SORUMLULUK KAVRAMI VE KUSURSUZ SORUMLULUKTA ORTAK NOKTALAR
  - B. KUSURSUZ SORUMLULUĞUN KABUL EDİLMESİNDE İLKELER
  - C. KUSURSUZ SORUMLULUKTA KUSURUN (MUNZAM-EK KUSUR) ETKİSİ
  - D. KUSURSUZ SORUMLULUK VE TÜRLERİ
- II. BORÇLAR KANUNUNDA DÜZENLENEN KUSURSUZ SORUMLULUK HALLERİ
  - A. BORÇLAR KANUNUNDA DÜZENLENEN HAKKANİYET SORUMLULUKLARI
  - B. BORÇLAR KANUNUNDA DÜZENLENEN ÖZEN SORUMLULUKLARI
    1. ADAM ÇALIŞTIRANIN SORUMLULUĞU
    2. HASTANELERİN TAZMİNAT SORUMLULUĞU
    3. HAYVAN BULUNDURANIN SORUMLULUĞU
    4. YAPI MALİKİNİN SORUMLULUĞU
    5. OTEL, PANSİYON, TATİL KÖYÜ İŞLETENLERİN SORUMLULUĞU
    6. OTOPARK, GARAJ VE YERLERİ İŞLETENLERİN SORUMLULUĞU
  - C. TÜRK BORÇLAR KANUNUNDA DÜZENLENEN TEHLİKE SORUMLUĞU
- III. TÜRK MEDENİ KANUNUNDA DÜZENLENEN KUSURSUZ (ÖZEN) SORUMLULUK HALLERİ
  - A. EV BAŞKANININ SORUMLULUĞU
  - B. TAŞINMAZ MALİKİNİN SORUMLULUĞU
- IV. DİĞER KANUNLARDA DÜZENLENEN KUSURSUZ SORUMLULUK HALLERİ

- A. MOTORLU ARAÇ İŞLETENİN SORUMLULUĞU
- B. RAYLI MOTORLU ARAÇ İŞLETENLERİN SORUMLULUĞU
- C. SİVİL HAVA ARAÇLARININ İŞLETİLMESİNDEN DOĞAN SORUMLULUK
- D. ÇEVREYE ZARAR VERENİN SORUMLULUĞU
- E. GDO FAALİYETİNDE BULUNANLARIN SORUMLULUĞU
- F. SİVİL AMAÇLI NÜKLEER SANTRAL İŞLETENİN VE NÜKLEER MADDE TAŞIYANIN SORUMLULUĞU
- G. ÜRETİCİNİN (İMALATÇI) SORUMLULUĞU
- H. ÜRETİCİNİN GÜVENLİ OLMAYAN ÜRÜNÜ PİYASAYA ARZINDAN SORUMLULUĞU
- I. HAKSIZ İHTİYATİ TEDBİRDEN DOĞAN SORUMLULUK
- J. HAKSIZ İHTİYATİ HACİZDEN DOĞAN ZARAR
- K. NOTERLERİN SORUMLULUĞU

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HAKSIZ FİİL (KUSUR) SORUMLULUĞU

- I. KUSUR SORUMLULUĞU KAVRAMI
- II. HAKSIZ FİİL KAVRAMI VE SUÇ OLUŞTURAN HAKSIZ FİİL
- III. HAKSIZ FİİLİN UNSURLARI
- IV. HAKSIZ FİİLDEN DOĞAN ZARAR
- V. HAKSIZ FİİLDEN DOĞAN TAZMİNAT

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HAKSIZ FİİLDEN DOĞAN MADDİ TAZMİNAT

- I. MADDİ TAZMİNAT KAVRAMI
- A. MADDİ TAZMİNAT VE TÜRLERİ
- II. EŞYAYA VERİLEN ZARARDA MADDİ TAZMİNAT
- III. ÖLÜM VE BEDENSEL ZARAR HALİNDE MADDİ TAZMİNAT
  - A. İŞ GÖREMEZLİK TAZMİNATI
  - B. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI

BEŞİNCİ BÖLÜM

HAKSIZ FİİLDEN DOĞAN MANEVİ TAZMİNAT

- I. MANEVİ TAZMİNAT KAVRAMI, NİTELİĞİ VE AMACI
- II. KİŞİLİK HAKLARINA SALDIRI HALİNDE MANEVİ TAZMİNAT
  - A. TMK VE TBK ARASINDAKİ İLİŞKİ
  - B. TBK M. 58'E GÖRE MANEVİ TAZMİNATIN ŞARTLARI
  - C. YASAMA SORUMSUZLUĞU VE MANEVİ TAZMİNAT
  - D. YARGI KARARLARININ UYGULANMAMASI VE MANEVİ TAZMİNAT

- E. BASIN YOLUYLA KİŞİLİK HAKKINA SALDIRI VE MANEVİ TAZMİNAT
  - F. MİLLİ VE MANEVİ DEĞERLERE SALDIRI HALİNDE MANEVİ TAZMİNAT
  - G. KİŞİLİK HAKLARINA SALDIRI (HAKARET) NEDENİYLE TAZMİNAT
  - H. HAKSIZ ŞİKAYET VE İFTİRA NEDENİYLE TAZMİNAT
  - I. İŞVERENİN SORUMLULUĞUNA SEBEP OLAN MANEVİ ZARAR
- III. ÖLÜM VE BEDENSEL ZARAR HALİNDE MANEVİ TAZMİNAT
- A. MANEVİ TAZMİNAT SORUMLULUĞUNA SEBEP OLAN ZARAR TÜRLERİ
  - B. ÖLÜM VE BEDENSEL ZARAR HALİNDE MANEVİ TAZMİNAT
  - C. MANEVİ TAZMİNAT TAKDİRİNDE OLAYIN ÖZELLİKLERİ
  - D. MANEVİ TAZMİNATIN BÖLÜNMEZLİĞİ İLKESİ
- IV. MANEVİ TAZMİNATIN MİKTARI, ŞEKLİ VE ZAMANAŞIMI

ALTINCI BÖLÜM

İDARENİN (DEVLETİN) TAZMİNAT SORUMLULUĞU

- I. İDARE HUKUKUNDA SORUMLULUK
- II. İDARENİN KUSUR SORUMLULUĞU
  - A. İDARE HUKUKUNDA KUSUR KAVRAMI
  - B. HİZMET KUSURU VE KİŞİSEL KUSUR AYRIMI
  - C. YARGI MENSUPLARININ HUKUKİ SORUMLULUKLARI
- III. DEVLETİN KUSURSUZ SORUMLULUĞU
  - A. KUSURSUZ SORUMLULUKTA ORTAK NOKTALAR
  - B. KUSURSUZ SORUMLULUĞUN KABUL EDİLMESİNDE İLKELER
  - C. İDARE HUKUKUNDA KUSURSUZ SORUMLULUĞUN ÖZELLİKLERİ
  - D. KUSURSUZ SORUMLULUKTA KUSURUN (MUNZAM-EK KUSUR) ETKİSİ
  - E. TERÖR EYLEMLERİ VEYA TERÖRLE MÜCADELEDE UĞRANILAN ZARARLARIN TAZMİNİ
  - F. HAKSIZ TUTUKLAMA VE KORUMA TEDBİRLERİ NEDENİYLE TAZMİNAT SORUMLULUĞU
  - G. TAPU SİCİLİ TUTULMASINDAN DOĞAN ZARARLARDAN SORUMLULUK
  - H. İCRA MÜDÜRLÜĞÜ GÖREVLİLERİNİN KUSURLARINDAN DOĞAN SORUMLULUK
- IV. İDARENİN SORUMLULUĞUNDA SÜRELER ZAMANAŞIMI VE FAİZ

YEDİNCİ BÖLÜM

BİREYSEL BAŞVURUDA DEVLETİN TAZMİNAT SORUMLUĞU

- I. ANAYASA MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURUDA TEMEL ÖZELLİKLER, KABUL EDİLEBİLİRLİK KOŞULLARI VE KARARLARIN ETKİLERİ
  - A. BİREYSEL BAŞVURU KAVRAMI VE TEMEL ÖZELLİKLERİ
  - B. BİREYSEL BAŞVURU YOLUNDA KABUL EDİLEBİLİRLİK KOŞULLARI

- C. ANAYASA MAHKEMESİNİN BİREYSEL BAŞVURULARDAKİ YAPILANMASI VE KARARLARI

II. YARGILAMA USULÜNE İLİŞKİN GÜVENCELERİN İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU

- A. CEZA YARGILAMASINDA USULE İLİŞKİN GÜVENCELERİN İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU
- B. HUKUK YARGILAMASINDA USULE İLİŞKİN GÜVENCELERİN İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU

III. ANAYASAL HAKLARIN ESASINA İLİŞKİN GÜVENCELERİN İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU

- A. KİŞİNİN DOKUNULMAZLIĞI VE MADDİ VE MANEVİ VARLIĞINI GELİŞTİRME HAKKININ İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU
- B. KİŞİ HÜRRİYETİ VE GÜVENLİĞİNİN İHLALİ HALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU
- C. SEÇME, SEÇİLME, SİYASİ VE SOSYAL FAALİYETTE BULUNMA HAKKININ İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU
- D. ÖZEL VE AİLE HAYATINA SAYGI HAKKININ İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU
- E. DİN VE VİCDAN HÜRRİYETİ
- F. DÜŞÜNCE VE İFADE HÜRRİYETİ
- G. AYRIMCILIĞA TABİ TUTULMAMA HAKKI
- H. MÜLKİYET HAKKI
- I. EĞİTİM HAKKI

SEKİZİNCİ BÖLÜM

TAZMİNATLARDA DAVA TÜRLERİ VE YARGILAMA USULÜ

- I. ALACAK VE TAZMİNATLARDA AÇILABİLECEK DAVA TÜRLERİ
  - A. BELİRSİZ ALACAK DAVALARI
  - B. TESPİT DAVALARI, KISMİ DAVALAR
- II. ALACAK VE TAZMİNAT DAVALARINDA GÖREV VE YETKİ
- III. ALACAK VE TAZMİNATLARDAN DOĞAN DAVALARDA UYGULANACAK YAZILI YARGILAMA USULÜ VE DAVANIN AŞAMALARI
- IV. BASİT YARGILAMA USULÜ

DOKUZUNCU BÖLÜM

TAZMİNAT DAVALARINDA ZAMANAŞIMI, FAİZ VE İBRA

- I. ALACAK VE TAZMİNAT DAVALARINDA ZAMANAŞIMI
- II. ALACAK VE TAZMİNAT DAVALARINDA FAİZ
- V. ALACAK VE TAZMİNAT DAVALARINDA İBRA

İÇİNDEKİLER

3. BASKIYA ÖNSÖZ	V
2. BASKIYA ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	XIII

BİRİNCİ BÖLÜM

TAZMİNAT HUKUKUNDA SORUMLULUK, GENEL İLKELER VE CEZA KARARININ ETKİSİ

I. SORUMLULUK KAVRAMI VE SORUMLULUĞUN TEMEL SEBEPLERİ	1
A. SORUMLULUK KAVRAMI	1
B. SORUMLULUĞUN TEMEL SEBEPLERİ	3
1. KUSUR	4
2. SÖZLEŞME	4
3. KANUN HÜKMÜ	5
II. SORUMLULUK HUKUKUNUN ÇEŞİTLİ ANLAMLARI	5
A. GENİŞ ANLAMDA SORUMLULUK HUKUKU	5
B. DAR ANLAMDA SORUMLULUK (TAZMİNAT) HUKUKU	5
C. EN DAR ANLAMDA SORUMLULUK HUKUKU	6
III. SORUMLULUK (TAZMİNAT) HUKUKUNUN TARİHİ GELİŞİMİ	6
A. KISAS İLKESİ	6
B. HUKUKİ SORUMLULUĞUN CEZAİ SORUMLULUKTAN AYRILMASI	6
C. KUSUR SORUMLULUĞUNUN KABULÜ	7
D. KUSURSUZ (SEBEP) SORUMLULUĞUNUN KABULÜ	7
E. GÜNÜMÜZDE SORUMLULUK HUKUKUNDA YENİ GELİŞMELER	7
IV. SORUMLULUK (TAZMİNAT) HUKUKUNUN AMAÇLARI	9
A. ZARARI ÖNLEME AMACI	9
B. ZARARI GİDERME AMACI (DENKLEŞTİRME, KARŞILAMA)	10
C. İHLAL EDİLEN HAKKIN TAZMİNAT HAKKINA DÖNÜŞMESİ	11
V. SORUMLULUK (TAZMİNAT) HUKUKUNA HAKİM OLAN İLKELER	11
A. KİŞİSEL (BİREYSEL) SORUMLULUK İLKESİ	11
B. MALVARLIĞI İLE (AYNI) SORUMLULUK İLKESİ	11
C. SINIRSIZ (TAM) SORUMLULUK İLKESİ	12
D. PARASAL DEĞER İLE SORUMLULUK İLKESİ	12
VI. SORUMLULUĞUN KARŞILANMASINA GÖRE TÜRLERİ	12
A. ŞAHİS İLE SORUMLULUK	12
B. MAL VARLIĞI İLE SORUMLULUK	13
1. BORÇLUNUN MALVARLIĞI İLE SINIRSIZ SORUMLULUĞU	13
2. BORÇLUNUN SINIRLI SORUMLULUĞU	14

a.	Miktarla Sınırlı Sorumluluk	14
b.	Eşyayla Sınırlı sorumluluk	14
aa.	Belirli Malla Sınırlı sorumluluk	14
bb.	Terekeyle Sınırlı sorumluluk.....	15
VII.	SORUMLULUĞUN KAYNAĞINA GÖRE TÜRLERİ.....	16
A.	SÖZLEŞME SORUMLULUĞU	16
B.	SÖZLEŞME DIŞI SORUMLULUK	17
1.	KUSURSUZ SORUMLULUK.....	17
2.	KUSUR SORUMLULUĞU.....	20
VIII.	SORUMLULUKLA İLGİLİ GENEL HÜKÜMLER	20
A.	SORUMLULUK SEBEPLERİNİN ÇOKLUĞU (SEBEPLERİN YARIŞMASI)	20
B.	MÜTESELSİL (DAYANIŞMALI) SORUMLULUK	21
1.	MÜTESELSİL BORÇLULUK.....	22
2.	MÜTESELSİL SORUMLULUK KAVRAMI (Taleplerin veya Sorumlulukların Yarışması)	22
3.	MÜTESELSİL SORUMLULUKTA İLKELER.....	23
4.	MÜTESELSİL SORUMLULUĞU DOĞURAN SEBEPLER.....	24
a.	Birden Çok Kişinin Aynı Zarara Aynı Sebep (Birlikte) Sebep Olmalarından Doğan Müteselsil Sorumluluk (Tam Teselsül).....	24
aa.	Birden Çok Kişinin Kusur Sorumluluğuna Dayanan Tazminat Yükümlülüğü	25
aaa.	Birden Çok Kişinin Ortak Kusur Sorumluluğuna Dayanan Yükümlülük.....	25
aaaa.	Kast Ortaklığına Dayanan Müteselsil Sorumluluk	26
bbbb.	İhmal Ortaklığına Dayanan Müteselsil Sorumluluk	26
cccc.	Haksız Fiile Katılma Şekli (Asıl Fail, Teşvik Eden, Yardımcı ve Yataklık Eden).....	27
bbb.	Birden Çok Kişinin Ayrı Ayrı Kusurlarıyla Oluşan Sorumluluğa Dayanan Yükümlülükleri	28
bb.	Birden Çok Kişinin Kusursuz Sorumluluğa Dayanan Yükümlülükleri	29
cc.	Birden Çok Kişinin Sözleşme Sorumluluğuna Dayanan Yükümlülükleri	29
b.	Birden Çok Kişinin Aynı Zarardan ve Farklı Sebeplerden Dolayı Sorumlulukları (Eksik Teselsül)	30
5.	MÜTESELSİL SORUMLULUĞUN HÜKÜM VE SONUÇLARI	30
a.	Dış İlişkide Müteselsil Sorumluluk İlkesi	30
aa.	Zarar Görenin Zarar Verenlere Karşı Durumu	31
bb.	Zarar verenlerin zarar gören karşısındaki durumları.....	31
aaa.	Dış İlişkide kusur Dağılımı Yapılmaması.....	31

bbb.	Borçtan Kurtulma	32
ccc.	Ortak Defilerin İleri Sürülmesi	32
ddd.	Kişisel Defilerin İleri Sürülmesi	33
eee.	Zamanaşımının Kesilmesi	34
cc.	Karşılıklı Sorumluluk	35
b.	İç İlişkide Müteselsil sorumluluk ilişkisi (Zarar Verenlerin Birbirine Karşı Rücu İlişkisi)	36
aa.	Müteselsil Sorumluların Aynı Zarara Aynı Tür Sebeple Birlikte Neden Olmaları Halinde Uygulanacak Rücu Hali	37
bb.	Çeşitli sebeplerden doğan müteselsil sorumlulukta rücu düzeni	38
aaa.	Genel olarak	38
bbb.	Rücu kategorileri	38
aaaa.	Kusur Sorumluları	38
bbbb.	Akdi Sorumlular	39
cccc.	Kusursuz Sorumlular	39
cc.	Kendisinden Tazminat İstenen Kişinin Durumu Bildirim Yükümlülüğü	40
dd.	Rücu isteminde Zamanaşımı	40
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	40
C.	HUKUK VE CEZA MAHKEMESİ KARARLARININ BİRBİRLERİNE ETKİLERİ	51
1.	HAKSIZ FİİL VE SUÇ KAVRAMLARI İLE BİRBİRLERİ ARASINDAKİ ETKİLEŞİMLERİ	51
a.	Sadece Haksız Fiil Oluşturan Hukuka Aykırı Fiiller	52
b.	Sadece Suç Oluşturan Hukuka Aykırı Fiiller	53
c.	Hem Suç Hem Haksız Fiil Oluşturan Hukuka Aykırı Fiiller	54
2.	CEZA MAHKEMESİ KARARLARININ HUKUK MAHKEMESİNDEKİ ETKİLERİ	54
a.	Bağımsızlık İlkesi ve İstisnaları	54
b.	Bağlantılı Davalar ve Bekletici Sorun	56
c.	Beraat Kararlarının Hukuk Mahkemesindeki Etkileri	58
aa.	Yüklenen suçun Fail Tarafından İşlenmediğini veya İddia Edilen Fiilin Gerçekleşmediğini Kesin Olarak Tespit Eden Beraat Kararı Hukuk Hâkimini Bağlar	59
bb.	Delil Yetersizliğine Dayanan Beraat Kararları Hukuk Hâkimini Bağlamaz	59
d.	Ceza Verilmesine Yer Olmadığına Dair Kararların Hukuk Mahkemesindeki Etkileri	60
aa.	Kusurluluğu Ortadan kaldıran Haller (Ayırt Etme Gücünün Olmadığı) Nedeniyle Ceza Verilmesine Yer Olmadığına Dair Kararların Hukuk Mahkemesindeki Etkisi	61

bb.	Cezalandırma Engellerinin Bulunması Nedeniyle Ceza Verilmesine Yer Olmadığına Dair Kararların Hukuk Mahkemesindeki Etkisi	62
e.	Mahkûmiyet Kararlarının Hukuk Mahkemesindeki Etkileri	62
aa.	Mahkûmiyet Kararının Bağlayıcı olduğu Haller	62
aaa.	Ceza Mahkemesi Kararının Kesin Hüküm Olduğu Mahkûmiyet Halleri	62
bbb.	Ceza Mahkemesi Kararının Maddi Olguyu Tespit Eden Mahkûmiyet Halleri	63
ccc.	Ceza Mahkemesinin İlliyet Bağını Tespit Eden Mahkûmiyet Halleri	65
ddd.	Ceza Mahkemesinin Hukuka Aykırılığı ve Kusuru Tespit Eden Mahkûmiyet Halleri	66
bb.	Mahkûmiyet Kararının Bağlayıcı olmadığı Haller	67
aaa.	Kusurun Oranının Tespiti Bakımından Mahkûmiyet Kararı Hukuk Hâkimini Bağlamaz	67
bbb.	Zararın Varlığı ve Miktarının Tespiti Bakımından Mahkûmiyet Kararı Hukuk Hâkimini Bağlamaz	68
ccc.	Ayırt etme (temyiz kudretini) Gücünü tayin bakımından Mahkûmiyet Kararı Hukuk Hâkimini Bağlamaz	69
3.	CEZA SORUŞTURMASININ HUKUK MAHKEMESİNE ETKİSİ	69
a.	Takipsizlik Kararlarının Hukuk Mahkemesi Kararına Etkisi	69
b.	Af Kanunu nedeniyle Verilen Düşme Kararının Hukuk Mahkemesi Kararına Etkisi	70
4.	CEZA MAHKEMESİNİN HUKUK MAHKEMESİ KARARINDAN ETKİLENMESİ	71
5.	BAĞIMSIZLIK İLKESİNİN DİĞER MEDENÎ HUKUK İLİŞKİLERİNE ETKİSİ	72
D.	TÜRK CEZA HUKUKUNDA TAZMİNAT YAPTIRIMI VE ŞİKAYETTEN VAZGEÇMENİN TAZMİNATA ETKİSİ	72
1.	TÜRK CEZA KANUNUNDA TAZMİNAT YAPTIRIMI	72
2.	HAPİS CEZASININ TAZMİNAT KARŞILIĞI ERTELENMESİ	73
3.	CEZA YARGILAMASINDA UZLAŞMA	75
a.	Trafik Kazasından Doğan Maddi ve Manevi Zarar İçin Uzlaşma	78
b.	Uzlaşmanın Failler ve Müteselsil Sorumlular Üzerindeki Etkisi	80
c.	Uzlaşma Halinde Manevi Tazminat	82
4.	ŞİKAYETTEN VAZGEÇMENİN TAZMİNATA ETKİSİ	83
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>84</i>

İKİNCİ BÖLÜM
KUSURSUZ SORUMLULUK

I. GENEL OLARAK KUSURSUZ SORUMLULUK.....	95
A. KUSURSUZ SORUMLULUK KAVRAMI VE KUSURSUZ SORUMLULUKTA ORTAK NOKTALAR	95
B. KUSURSUZ SORUMLULUĞUN KABUL EDİLMESİNDE İLKELER	96
1. DİKKAT VE ÖZEN İLKESİ.....	96
2. HAKKANİYET İLKESİ.....	97
3. TEHLİKE İLKESİ.....	97
4. HAKİMİYET İLKESİ.....	98
C. KUSURSUZ SORUMLULUKTA KUSURUN (MUNZAM-EK KUSUR) ETKİSİ.....	98
D. KUSURSUZ SORUMLULUK VE TÜRLERİ.....	99
1. SEBEP SORUMLULUĞU (ÖZEN SORUMLULUĞU).....	99
2. TEHLİKE SORUMLULUĞU	100
a. Kaçınılmazlıktan Doğan Sorumluluk	102
aa. Kaçınılmazlık ve İlişkili Kavramlar	102
aaa. Mücbir sebep.....	103
bbb. Beklenmeyen Hal.....	104
ccc. Zarar Görenin Bedensel Yatkınlığı	104
bb. Kaçınılmazlığın Unsurları	105
aaa. İrade Dışında Meydana Gelen Olay	105
bbb. Davranış Kuralının veya Sözleşme Borcunun İhlâli	106
ccc. İlliyet Bağının Bulunması	106
ddd. Olayın Önlenemezliği.....	106
b. Kaçınılmazlığın Sorumluluğa Etkisi.....	107
c. Kaçınılmazlık Nedeniyle Oluşan İş Kazası ve Meslek Hastalığında Devletin Tazminat Sorumluluğuna İlişkin Görüşümüz	108
3. HAKKANİYET SORUMLULUĞU.....	117
<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>117</i>
II. TÜRK BORÇLAR KANUNUNDA DÜZENLENEN KUSURSUZ SORUMLULUK HALLERİ.....	128
A. TÜRK BORÇLAR KANUNUNDA DÜZENLENEN HAKKANİYET SORUMLULUKLARI	128
1. ZORUNLULUK HALİNDE BAŞKASININ MALINA ZARAR VERENİN SORUMLULUĞU	128
a. Kavram ve Genel Bilgi	128
b. Zorunluluk Halinde Sorumluluğun Niteliği.....	128
c. Zorunluluk Halinde Sorumluluğun Koşulları	129
aa. Faile ya da Üçüncü Bir Kişiye Yönelik Yakın Bir Zarar Tehlikesinin Bulunması.....	129
bb. Zarar tehlikesinden kurtulma, üçüncü kişinin malına zarar vermeden mümkün olmayacak (kaçınılmaz) nitelikte olmalıdır.	130

cc. Zararın, Zarar Tehlikesinin Yaratılmasıyla İlgisiz Bir Üçüncü Kişiye Verilmesi	130
dd. Üçüncü Kişinin Malvarlığına Zarar Verilmiş Olması.....	131
ee. Önlenecek zarar tehlikesi ile 3. kişinin malına verilecek zarar arasında bir denge olmalıdır	131
d. Sorumluluğun Hukuki Sonuçları	132
<i>KONU YA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	132
2. AYIRT ETME (Temyiz) GÜCÜ OLMAYANIN SORUMLULUĞU	133
a. Ayırt Etme Gücü Kavramı ve Genel Bilgi.....	133
b. Ayırt Etme Gücü Sorumluluğunun Niteliği.....	134
c. Ayırt Etme Gücü Sorumluluğunun Koşulları	134
aa. Sorumluluğun Genel Koşulları.....	134
bb. Sorumluluğun Özel Koşulları	135
aaa. Failin Ayırt Etme Gücüne Sahip Olmaması	135
bbb. Kusur Dışında Haksız Fiilin Diğer Koşullarının Varlığı.....	135
ccc. Hakkaniyetin Sorumluluğu Gerekirmesi	136
d. Sorumluluğun Hukuki Sonuçları	136
<i>KONU YA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	137
B. TÜRK BORÇLAR KANUNUNDA DÜZENLENEN ÖZEN SORUMLULUKLARI.....	140
1. ADAM ÇALIŞTIRANIN SORUMLULUĞU	140
a. Kavram ve Genel Bilgi.....	140
b. Adam Çalıştıranın Sorumluluğunun Niteliği	141
c. Adam Çalıştıranın Sorumluluğu İle Yardımcı Kişinin Fiilinden Sorumluluk (TBK m. 66 ve 116) Arasındaki Benzerlik ve Farklar	143
d. Adam Çalıştıranın Sorumluluğunun Koşulları	145
aa. Sorumluluğun Genel Koşulları.....	145
bb. Sorumluluğun Özel Koşulları	146
aaa. Adam Çalıştırma (İstihdam-Bağımlılık) İlişkinin Bulunması.....	146
bbb. Zararın Bir Üçüncü Kişiye Verilmesi.....	147
ccc. Zarar, çalışanın işi gördüğü sırada hukuka aykırı bir davranışıyla meydana gelmelidir.....	147
ddd. Adam Çalıştıranın Kurtuluş Kanıtı Getirememiş Olması	149
aaaa. Gerekli özenin Gösterildiğinin İspatlanması	149
bbbb. İşletme Çalışma Düzeninin Zararın Doğmasını Önleyecek Elverişlilikte Olduğunun İspatlanması.....	151
e. İstihdam Edenin Yardımcı Kişiye Rücuu.....	151
<i>KONU YA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	152
2. HASTANELERİN TAZMİNAT SORUMLULUĞU	161
a. Özel Hastanelerin Tazminat Sorumluluğu	161

aa. Özel Hastaneye Kabul Sözleşmesi	161
aaa. Hastaneye Kabul Sözleşmesi Kavramı	161
bbb. Hastaneye Kabul Sözleşmesi Türleri	163
aaaa. Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi	163
aaaaa. Hekimlik Sözleşmesi Olmaksızın Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi.....	163
bbbbb. Hekimlik Sözleşmesi İleveli Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi	164
bbbb. Bölünmüş Hastaneye Kabul Sözleşmesi.....	166
ccc. Hastaneye Kabul Sözleşmesinin Hukuki Niteliği	167
ddd. Hastaneye Kabul Sözleşmesinin Kuruluşu ve Şekli.....	170
bb. Özel Hastanenin Yükümlülükleri	170
aaa. Tıbbi Teşhis ve Tedavi Yükümlülüğü	170
bbb. Hastane Bakımını sağlama Yükümlülüğü	171
ccc. Hastayı Aydınlatma Yükümlülüğü	172
ddd. Hastanın Rızasını Alma Yükümlülüğü	174
eee. Sadakat ve Özen Yükümlülüğü	174
fff. Kayıt Tutma ve Sır Saklama Yükümlülüğü.....	178
cc. Hastanede Hizmet Sözleşmesiyle Çalışan Hekimin Hastaya Verdiği Zararlardan Hastanenin Sorumluluğu	179
aaa. Yardımcı Şahısların Fiilinden Sorumluluk.....	179
bbb. Özel Hastanede Çalışan Hekimin Hastaya Verdiği Zararlardan Hastanenin Sorumluluğu.....	181
ee. Özel Hastanenin Yükümlülüklerine Aykırılıktan Kaynaklanan Zararlar İçin Tazminat Sebepleri	182
ff. Zamanaşımı	183
<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	184
b. Kamu Hastanelerinin Tazminat Sorumluluğu	199
aa. Genel Bilgi	199
bb. Hasta İle Kamu Hastanesi Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği	200
<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	201
3. HAYVAN BULUNDURANIN SORUMLULUĞU	217
a. Kavram ve Genel Bilgi	217
b. Sorumluluğun Niteliği	217
c. Sorumluluğun Koşulları.....	218
aa. Sorumluluğun Genel Koşulları.....	218
bb. Sorumluluğun Özel Koşulları	218
aaa. Zarara Bir Hayvanın Sebebiyet Vermiş Olması	218
bbb. Hayvanın Bakım ve Yönetimini Üstlenen Bulunmalı.....	219
ccc. Kurtuluş Kanıtı Getirilememiş Olmalı	219
d. Sorumluluğun Hüküm ve Sonuçları.....	219

aa. Zararın Tazmini	219
bb. Rücu Hakkı	220
cc. Hayvan Üzerinde Hapis ve Hayvanı Etkisiz Hale Getirme Hakkı	221
aaa. Alıkoyma Hakkı.....	221
bbb. Hayvanı Etkisiz Hale Getirme Hakkı.....	222
<i>KONU YA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	222
4. YAPI MALİKİNİN SORUMLULUĞU	231
a. Kavram ve Genel Bilgi.....	231
b. Sorumluluğun Niteliği.....	231
c. Sorumluluğun Koşulları	232
aa. Sorumluluğun Genel Koşulları.....	232
bb. Sorumluluğun Özel Koşulları	233
aaa. Bir Bina veya Diğer Yapı (İnşa) Eseri Bulunmalı	233
aaaa. Sabit ve Toprağa Bağlı Olan Bir Eser Bulunmalı.....	233
bbbb. İnsan Eliyle Yapılmış Olmalıdır	233
bbb. Yapı Maliki, İntifa ya da Oturma Hakkı Sahibi Bulunmalı	233
ccc. Zarara Yapım Bozukluğu veya Bakım Eksikliği Sebep Olmalı	233
ddd. Kanun, Malike Kurtuluş Kanıtı Getirme Hakkı Tanımamıştır	234
d. Sorumluluğun Hüküm ve Sonuçları	234
aa. Zarar Tehlikesini Giderme Yükümlülüğü	234
bb. Malikin Rücû Hakkı.....	235
cc. Yapı Denetim Kuruluşlarının Sorumluluğu	235
<i>KONU YA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	236
5. SAKLAMA (VEDİA) SÖZLEŞMELERİ NEDENİYLE DOĞAN SORUMLULUKLAR.....	249
a. Kavram ve Genel Bilgi.....	249
b. Otel, Pansiyon, Tatil Köyü Gibi Konaklama Yeri İşletenlerin Sorumluluğu	252
ba. Kavram ve Genel Bilgi	252
bb. Sorumluluğun Niteliği.....	253
bc. Sorumluluğun Koşulları	253
bca. Konaklayan (Müşteri) Kabul Eden Bir İşletmenin Varlığı	253
bcb. İşletmeye Konaklayan kabulü.....	254
bcc. Konaklayanın beraberinde eşyasını getirmiş olması	254
bcd. Eşyanın yok olması, zarara uğraması veya çalınması	255

bce. Zararın öğrenilir öğrenilmez bildirilmesi yükümlülüğü	255
bd. Sorumluluğun Hüküm ve Sonuçları	255
<i>KONU YA İL İŞK İN YARGITAY KARARLARI</i>	256
c. Otopark, Garaj ve Benzeri Yerleri İşletenlerin Sorumluluğu	260
ca. Kavram ve Genel Bilgi	260
cb. Sorumluluğun Niteliği	262
cc. Sorumluluğun Koşulları	262
cca. Zarar söz konusu olmalı	262
ccb. İlliyet Bağını Kesen Sebepler Bulunmamalı	262
cd. Sorumluluğun Hüküm ve Sonuçları	263
cda. Zararın Giderilmesi	263
cdb. İşletenin Hapis Hakkı	263
<i>KONU YA İL İŞK İN YARGITAY KARARLARI</i>	263
C. TÜRK BORÇLAR KANUNUNDA DÜZENLENEN TEHLİKE SORUMLUĞU	266
1. TEHLİKE SORUMLULUĞU KAVRAMI VE YASAL DAYANAKLARI	266
2. TEHLİKE SORUMLULUĞUNUN KOŞULLARI	267
a. Bir işletme faaliyetinin Varlığı Gereklidir	267
b. İşletme Faaliyeti Önemli Ölçüde Tehlikeli Olmalıdır	268
aa. Büyük özen gösterilmesine rağmen sıkça ve ağır zararlar doğurmaya elverişlilik	269
bb. Benzer tehlikeler için özel tehlike sorumluluğunun varlığı	269
3. TEHLİKE SORUMLULUĞUNUN HUKUKİ SONUÇLARI	269
a. Zarardan Sorumluluk ve Denkleştirme	269
b. Zarardan Müteselsil Sorumluluk	270
<i>KONU YA İL İŞK İN YARGITAY KARARLARI</i>	270
III. TÜRK MEDENİ KANUNUNDA DÜZENLENEN KUSURSUZ (ÖZEN)	
SORUMLULUK HALLERİ	275
A. EV BAŞKANININ SORUMLULUĞU	275
1. KAVRAM VE GENEL BİLGİ	275
2. SORUMLULUĞUN NİTELİĞİ	279
3. SORUMLULUĞUN KOŞULLARI	279
a. Sorumluluğun Genel Koşulları	279
b. Sorumluluğun Özel Koşulları	280
aa. Ev Başkanlığı İlişkisi Bulunmalı	280
bb. Zarara; küçüğün, kısıtlının, akıl hastası veya akıl zayıfının davranışı sebep olmalıdır	282
cc. Ev Başkanı Kurtuluş Kanıtı Getirememiş Olmalı	282
4. EV BAŞKANININ RÜCU HAKKI	283
<i>KONU YA İL İŞK İN YARGITAY KARARLARI</i>	283

B. TAŞINMAZ MALİKİNİN SORUMLULUĞU	295
1. TAŞINMAZ MALİKİNİN SORUMLULUĞU KAVRAMI VE GENEL BİLGİ	295
2. SORUMLULUĞUN NİTELİĞİ.....	295
3. TAŞINMAZ MALİKİNİN SORUMLULUĞU'NUN KOŞULLARI	296
a. Taşınmaz Malikinin Sorumluluğunun Genel Koşulları	296
b. Taşınmaz Malikinin Sorumluluğunun Özel Koşulları.....	297
aa. Sahibi olan Bir Taşınmaz Bulunmalı	297
bb. Zarar, Mülkiyet Hakkının Aykırı Kullanılmasından Doğmalı	297
cc. Zararla Mülkiyet Hakkının Kullanılması Arasında İlliyet Bağı Bulunmalı	297
4. SORUMLULUĞUN HÜKÜM VE SONUÇLARI.....	298
5. TAŞINMAZ MALİKİNİN SORUMLULUĞU İLE BİNA VE DİĞER YAPI ESERİ SAHİBİNİN SORUMLULUĞUNUN KARŞILAŞTIRILMASI	298
<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>298</i>
IV. DİĞER KANUNLARDA DÜZENLENEN KUSURSUZ SORUMLULUK HALLERİ	301
A. MOTORLU ARAÇ İŞLETENİN SORUMLULUĞU.....	301
1. İŞLETEN KAVRAMI VE İŞLETEN SAYILANLAR	302
a. Gerçek İşleten.....	302
aa. Araç Sahibi	303
bb. Ortak İşleten	305
cc. İşletenin Belirlenmesi.....	305
dd. Araç Sahibi Dışındaki Gerçek İşletenler.....	305
b. Farazi İşleten.....	307
c. İşletenin Eylemlerinden Sorumlu Olduğu Kişiler	308
aa. Sürücü	308
aaa. İşleten Olan Sürücü	308
bbb. İşleten Olmayan Sürücü	309
bb. Aracın Kullanılmasına Katılan Yardımcı Kişiler	309
2. İŞLETENİN SORUMLULUĞU VE SORUMLULUKTAN KURTULMA HALLERİ	310
a. İşletme Halinde Olan Aracın Kazasından Sorumluluk (Tehlike Sorumluluğu) Şartları.....	310
aa. Motorlu Araç İşletme Halinde Olmalı	310
bb. Bir Zarar Meydana Gelmeli	311
cc. Motorlu Araç İşletilmesi ile Zarar Arasında Uygun İlliyet Bağı Olmalı	312
dd. Zarar Hukuka Aykırı Kullanım Nedeniyle Meydana Gelmeli	313
b. İşletme Halinde Olmayan Aracın Kazasından Sorumluluk Şartları	313
aa. Araç İşletme Halinde Olmamalı.....	314
bb. Zarar Trafik Kazasından Doğmalı.....	314
c. Sorumluluktan Kurtulma Halleri	315

aa.	Genel Sorumluluktan Kurtulma Halleri	315
ccc.	Mücbir Sebep	317
ddd.	Zarar Görenin Ağır Kusuru	319
eee.	Üçüncü Şahsın Ağır Kusuru	320
bb.	Özel Sorumluluktan Kurtulma Halleri.....	321
aaa.	Aracın Çalınması veya Gasp Edilmesi.....	321
bbb.	Hatır İçin Taşıma veya Aracın Hatır İçin Verilmesi	321
3.	MOTORLU ARAÇ İŞLETENİN SORUMLULUĞUNDA İŞLETEN DİŞINDAKİ SORUMLULAR.....	322
a.	İşleten Olmayan Sürücünün Sorumluluğu	322
b.	Karayolları Trafik Kanunu'na Göre Sigortacının Sorumluluğu.....	323
c.	Güvence Hesabının Sorumluluğu (ZMS Sigortaları Tarafından Karşılanmayan Zararlarda).....	325
	<i>KONU YA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	326
B.	RAYLI MOTORLU ARAÇ İŞLETENLERİN SORUMLULUĞU	346
1.	KAVRAM VE GENEL BİLGİ	346
2.	SORUMLULUĞUN NİTELİĞİ	346
3.	SORUMLULUĞUN KOŞULLARI.....	346
a.	Raylı Motorlu Aracın İşletilmesi Söz Konusu Olmalı	346
b.	Aracın İşletilmesinden Doğmuş Zarar Olmalı.....	346
c.	Zararla Aracın İşletilmesi Arasında İlliyet Bağı Bulunmalı	347
4.	SORUMLULUĞUN HÜKÜM VE SONUÇLARI.....	347
5.	GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME	348
	<i>KONU YA İLGİLİ YARGITAY KARARLARI</i>	348
C.	SİVİL HAVA ARAÇLARININ İŞLETİLMESİNDEN DOĞAN SORUMLULUK	353
1.	KAVRAM VE GENEL BİLGİ	353
2.	SORUMLULUĞUN NİTELİĞİ	354
3.	SORUMLULUĞUN KOŞULLARI.....	355
a.	Taşıyıcının Yolcuya Karşı Sorumluluğu	355
aa.	Taşıyıcının sorumluluktan kurtulması ve Sorumluluğun sınırlandırılması	355
bb.	Eşyanın Sağlam Olduğu Karinesi ve Hasarın ihbarı.....	356
cc.	Taşıyıcının Sorumluluğunu sınırlandıran anlaşmaların Geçersizliği	356
b.	Üçüncü Kişilerin Uğradıkları Zarardan Sorumluluğun Şartları	357
aa.	Zarara sivil hava aracı yol açmalıdır.	357
bb.	Hava aracının işleteni bulunmalıdır.....	357
cc.	Üçüncü kişinin uğradığı zarar söz konusu olmalıdır.	357
dd.	Zararla hava aracı arasındaki illiyet bağı kesilmemiş olmalıdır.	357
4.	SORUMLULUĞUN HÜKÜM VE SONUÇLARI.....	357
	<i>KONU YA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	360

D. ÇEVREYE ZARAR VERENİN SORUMLULUĞU	366
1. KAVRAM VE GENEL BİLGİ.....	366
a. Kavramlar	366
b. Kirletenin Özel Hükümlere Göre Kusursuz Sorumluluğu.....	367
c. Kirletenin Genel Hükümlere Göre Sorumluluğu.....	367
2. SORUMLULUĞUN NİTELİĞİ.....	368
3. ÇEVREYİ KIRLETENİN SORUMLULUĞUNUN KOŞULLARI	369
a. Çevreyi Kirleten Bulunmalıdır.....	369
b. Zarar Doğmuş Olmalıdır.....	369
c. Çevreyi kirletme fiiliyle zarar arasında illiyet bağı bulunmalıdır.....	370
4. ÇEVREYİ KIRLETENİN SORUMLULUĞUNUN HÜKÜM VE SONUÇLARI.....	370
a. Genel Bilgi.....	370
b. Zararın Tazmin Edilmesi.....	371
c. Zamanaşımı	371
d. Çevre Kanunu'nda Özel Olarak Düzenlenen Sorumluluk Halleri	371
<i>KONU YA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>371</i>
E. GDO FAALİYETİNDE BULUNANIN VE GDO VE ÜRÜNLERİNİ PİYASAYA SÜRENLERİN SORUMLULUĞU	377
1. KAVRAM VE GENEL BİLGİ.....	377
2. SORUMLULUĞUN NİTELİĞİ.....	378
3. SORUMLULUĞUN KOŞULLARI	378
a. GDO ve ürünleri ile ilgili olarak faaliyette bulunmak.....	378
b. Zarar söz konusu olmalı.....	379
c. Uygun nedensellik bağı bulunmalı.....	379
d. Kurtuluş Kanıtı Sunma Hakkı	379
4. SORUMLULUĞUN HÜKÜM VE SONUÇLARI.....	379
a. Genel Sorumluluk	379
b. Müteselsil Sorumluluk.....	380
c. Zamanaşımı	380
<i>KONU YA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>381</i>
F. SİVİL AMAÇLI NÜKLEER SANTRAL İŞLETENİN VE NÜKLEER MADDE TAŞIYANIN SORUMLULUĞU.....	384
1. KAVRAMLAR VE GENEL BİLGİ	384
a. Yasal Dayanak.....	384
b. Yer olarak Uygulanma Alanı	385
c. Nükleer Tesis ve Sivil Amaçlı Nükleer Tesis Kavramları.....	385
d. Nükleer Yakıt	386
e. Radyoaktif veya Nükleer Artık.....	386
f. Nükleer kaza (Yüksek Risk Olgusu – Işıma kaynaklı Risk Olgusu).....	386
2. SORUMLU KİŞİLER.....	387
a. Nükleer Santrali İşleten	387
b. Nükleer Madde Taşıyan.....	388

3.	SORUMLULUĞUN NİTELİĞİ	389
4.	SORUMLULUĞUN KOŞULLARI	389
a.	Sivil amaçlı nükleer tesiste meydana gelen nükleer kaza olmalıdır.....	389
b.	Nükleer zarar meydana gelmiş olmalıdır.....	389
c.	Kazayla zarar arasında uygun illiyet bağı bulunmalıdır.....	390
5.	SORUMLULUĞUN HÜKÜM VE SONUÇLARI	390
a.	Sorumluluğun Miktar Bakımından Sınırı	390
b.	Zamanaşımı.....	390
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	391
G.	ÜRETİCİNİN / İMALATÇININ, İTHALATÇININ VE DAĞITICININ SORUMLULUKLARI	392
1.	ÜRÜN GÜVENLİĞİ VE TEKNİK DÜZENLEMELER KANUNU'NA GÖRE ÜRETİCİNİN SORUMLULUĞU	392
a.	Kanunun Amacı ve Kapsamı.....	392
b.	Kanundaki Tanımlar	393
c.	Ürün güvenliği.....	395
d.	Ürün sorumluluğu tazminatı	395
e.	İmalatçının yükümlülükleri	396
f.	Yetkili temsilcinin yükümlülükleri	397
g.	İthalatçının yükümlülükleri	398
h.	Dağıtıcının yükümlülükleri	399
ı.	İmalatçının yükümlülüklerinin ve ürün sorumluluğu tazminatının diğer iktisadi işletmecilere uygulandığı durumlar.....	400
j.	Sorumluluğun Niteliği	400
k.	Sorumluluğun Koşulları.....	401
2.	TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUNA GÖRE ÜRETİCİNİN SORUMLULUĞU	402
a.	6502 Sayılı Kanunun Amacı ve Kapsamı.....	402
b.	Kanundaki Tanımlar	403
c.	Temel ilkeler	404
d.	Üretici	405
e.	Ayıplı Mal, Ayıplı Maldan Sorumluluk ve İspat Yüğü.....	405
f.	Sorumluluğun Niteliği	407
g.	Sorumluluğun Koşulları.....	407
h.	Sorumluluğun Hüküm ve Sonuçları.....	410
ı.	Üreticinin Sorumluluğunda Zamanaşımı	410
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	411
I.	HAKSIZ İHTİYATİ TEDBİRDEN DOĞAN SORUMLULUK.....	424
1.	İHTİYATİ TEDBİR KAVRAMI VE GENEL BİLGİ.....	424
a.	İhtiyati Tedbirin şartları	425
b.	İhtiyati tedbir talebi	425

c.	İhtiyati Tedbir Kararında Bulunması Gerekenler	426
d.	İhtiyati Tedbirde Teminat Gösterilmesi ve Tazminatın Teminattan Ödenmesi	426
e.	İhtiyati Tedbir Kararının Uygulanması	426
f.	İhtiyati Tedbir Kararına Karşı İtiraz	427
g.	Teminat Karşılığı Tedbirin Değiştirilmesi veya Kaldırılması	427
h.	Durum ve Koşulların Değişmesi Sebebiyle Tedbirin Değiştirilmesi veya Kaldırılması	428
ı.	İhtiyati Tedbirde Süre ve Tedbirin Kalkması	428
i.	Tedbire Muhalefetin Cezası	428
2.	HAKSIZ İHTİYATİ TEDBİRDEN DOĞAN SORUMLULUĞUN NİTELİĞİ	428
3.	SORUMLULUĞUN KOŞULLARI	429
a.	Uygulanan ihtiyati tedbir kararının haksız olması	429
b.	Davacının zararı Söz Konusu Olmalı	429
c.	İllyet bağı Bulunmalı	429
e.	Zamanaşımı ve Görevli Mahkeme	429
4.	MENFİ TESPİT VE İSTİHKAK DAVALARINDA HAKSIZ İHTİYATİ TEDBİR NEDENİYLE TAZMİNAT	430
a.	Menfi Tespit Davasında Haksız İhtiyati Tedbir Nedeniyle Tazminat	430
b.	İstihkak Davasında Haksız İhtiyati Tedbir Nedeniyle Tazminat	430
	<i>KONUYA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	431
J.	HAKSIZ İHTİYATİ HACİZDEN DOĞAN SORUMLULUK	439
1.	KAVRAM VE GENEL BİLGİ	439
2.	SORUMLULUĞUN NİTELİĞİ	439
3.	SORUMLULUĞUN KOŞULLARI	440
a.	Haksız İhtiyati Haciz İcra Edilmiş Olmalı	440
b.	Zarar Söz Konusu Olmalı	441
c.	Zararla Haciz Arasında İllyet Bağı Olmalı	441
	<i>KONUYA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	441
K.	NOTERLERİN SORUMLULUĞU	451
1.	KAVRAM VE GENEL BİLGİ	451
2.	SORUMLULUĞUN NİTELİĞİ	451
3.	SORUMLULUĞUN KOŞULLARI	452
a.	Noterlik Kanunu kapsamında bir iş yapılmalıdır	452
b.	Hukuka aykırı bir işlem bulunmalıdır	452
c.	Zarar doğmuş olmalıdır	452
d.	Zararla işlem arasında illiyet bağı olmalıdır	452
4.	SORUMLULUĞUN HÜKÜM VE SONUÇLARI	452
	<i>KONUYA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	453

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
HAKSIZ FİİL (KUSUR) SORUMLULUĞU

I. KUSUR SORUMLULUĞU KAVRAMI	461
II. HAKSIZ FİİL KAVRAMI VE SUÇ OLUŞTURAN HAKSIZ FİİL	462
A. HAKSIZ FİİL KAVRAMI.....	462
B. SUÇ OLUŞTURAN HAKSIZ FİİL.....	462
III. HAKSIZ FİİLİN UNSURLARI	464
A. FİİL (DAVRANIŞ)	464
1. DAVRANIŞ KAVRAMI VE SORUMLUKTAKİ ROLÜ	464
2. DAVRANIŞIN TANIMI VE UNSURLARI	464
3. DAVRANIŞ ÇEŞİTLERİ	465
a. Olumlu Davranış (Bir Şey Yapma)	465
b. Olumsuz Davranış (Bir Şey Yapmama)	465
B. HUKUKA AYKIRILIK.....	466
1. HUKUKA AYKIRILIK KAVRAMI.....	466
2. AHLAKA AYKIRILIK KAVRAMI.....	467
3. HUKUKA AYKIRILIĞI ORTADAN KALDIRAN HALLER	467
a. Zorunluluk (Zaruret) Hali	468
aa. Zorunluluk Hali Kavramı	468
bb. Zorunluluk Halinin Şartları.....	468
aaa. Faile ya da Üçüncü Bir Kişiye Yönelik Zarar Tehlikesinin Bulunması	468
bbb. Failin Kendisine ya da Üçüncü Kişiye Yönelik Zarar Tehlikesini Önlemesi İçin Başkasına Zarar Vermenin Zorunlu Olması	469
ccc. Zararın, Zarar Tehlikesinin Yaratılmasıyla İlgisiz Bir Üçüncü Kişiye Verilmesi.....	469
ddd. Üçüncü Kişinin Malvarlığına Zarar Verilmiş Olması	469
b. Kendi Hakkını Kuvvet Kullanarak Korumak	470
aa. Kendi Hakkını Kuvvet Kullanarak Korumak Kavramı	470
bb. Kendi Hakkını Kuvvet Kullanarak Korumak Halinin Şartları.....	470
aaa. Failin bir hakkının bulunması	470
bbb. Yetkili organların zamanında, müdahalesi mümkün olmamalıdır	470
ccc. Hakkın korunması için başka bir imkân mevcut olmamalıdır	471
ddd. Kuvvet Kullanma Hakkın Korunması Amacına Yönelik Olmalı ve Bunun Sınırları İçinde Kalmalıdır	471
c. Haklı Savunma (Meşru Müdafaa)	472
aa. Haklı Savunma Kavramı	472
bb. Haklı Savunmanın Şartları	472
aaa. Faile veya Üçüncü Bir Kişiye Yönelik Bir Saldırı Olmalıdır	472

bbb.	Saldırı, Şahsa veya Mala Yönelik Olmalıdır.....	472
ccc.	Saldırı Hukuka Aykırı Olmalıdır.....	473
ddd.	Saldırı Yakın ve Gerçek Olmalıdır.....	473
eee.	Savunma ile saldırı arasında uygun bir denge olmalıdır.....	473
d.	Kamu Çalışanının Kamusal Görevini Yerine Getirmiş Olması.....	474
e.	Özel Hukuktan Doğan Bir Hakkın Kullanılması.....	474
f.	Mağdurun Zarara Rızası Olması.....	474
aa.	Mağdurun Rızası Hukuka ve Ahlâka Uygun Olmalıdır.....	475
bb.	Mağdurun Rızası Bunu Açıklamaya Ehliyetli Kişi Tarafından Verilmiş Olmalıdır.....	476
C.	İLLİYET BAĞI.....	476
1.	UYGUN İLLİYET BAĞI.....	476
2.	ORTAK İLLİYET BAĞI.....	478
3.	YARIŞAN (BİRLİKTE) İLLİYET BAĞI.....	478
4.	İLLİYET BAĞININ KESİLMESİ.....	478
D.	KUSUR.....	479
1.	TANIMI.....	479
2.	KUSURUN TÜRLERİ.....	479
a.	Kasıt.....	480
b.	Taksir (İhmal-Kusur).....	480
3.	KUSUR EHLİYETİ.....	482
a.	Genel Bilgi.....	482
b.	Temyiz Kudretinden Yoksun Olanların Sorumluluğu.....	482
4.	KUSURUN İSPATI.....	483
5.	ZARAR GÖRENİN KUSURU.....	483
6.	ÜÇÜNCÜ ŞAHSIN KUSURU.....	484
E.	ZARAR.....	484
	<i>KONUYA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI.....</i>	<i>484</i>
IV.	HAKSIZ FİİLDEN DOĞAN ZARAR.....	497
A.	ZARAR KAVRAMI TANIMI VE UNSURLARI.....	497
B.	MADDİ ZARAR.....	498
1.	MADDİ ZARAR KAVRAMI.....	498
2.	MADDİ ZARARIN UNSURLARI.....	499
a.	Malvarlığı.....	499
b.	Malvarlığının Eksilmesi.....	499
c.	Malvarlığındaki Eksilmenin İrade Dışı Meydana Gelmesi.....	499
3.	MADDİ ZARAR TÜRLERİ.....	500
a.	Fiili Zarar - Yoksun Kalınan Kâr.....	500
b.	Doğrudan Zarar - Dolaylı Zarar.....	501
c.	Kişiyeye İlişkin Zarar - Eşyaya İlişkin Zarar.....	502
4.	MADDİ ZARARIN İSPATLANMASI.....	503

5.	MADDİ ZARARIN HESAPLANACAĞI ZAMAN.....	505
6.	MADDİ ZARAR MİKTARINA FAİZ EKLENMESİ	506
C.	MADDİ ZARARIN DENKLEŞTİRİLMESİ (Yararın İndirilmesi).....	507
1.	GENEL BİLGİ VE YARAR KAVRAMI	507
2.	DENKLEŞTİRMENİN ŞARTLARI.....	509
a.	Zarar verici olay zarar gören lehine ekonomik bir yarar sağlamalıdır.....	509
b.	Zarar Verici Olay ile Yarar Arasında Uygun İlliyet Bağı Olmalıdır.	510
c.	Tarafların İradesi veya Bir Kanun Hükmü Yararın Denkleştirilmesini Engellememelidir.	511
aa.	Üçüncü Kişilerin Zarar Görene İfa Amacı Taşımayan Yardımları.....	511
bb.	Zarar Görenin Önlem ve Davranışları Sonucu Elde Edilen Yararlar.....	512
aaa.	Zarar Görenin Zararı Kendi İmkanlarıyla Gidermesi	512
bbb.	Zarar Görenin Yaptığı Kaza veya Hayat Sigortaları	513
cc.	Haksız Fiil Nedeniyle Yapılmayan Giderler	513
dd.	Ölenin Desteğinden Yoksun Kalınmasında Özel Durumlar.....	513
3.	DENKLEŞTİRMEDE HAKKIN KÖTÜYE KULLANILMASI (MK m. 2).....	514
4.	DENKLEŞTİRME İŞLEMİNDE USUL SORUNLARI	514
D.	MADDİ ZARAR ÇEŞİTLERİ.....	515
1.	EŞYA VE HAYVANLARA İLİŞKİN MADDİ ZARARLAR.....	515
a.	Tam Kayıp (Kullanılamaz Hale Gelme) Zararı.....	515
b.	Onarım Giderleri Zararı.....	516
c.	Onarılmış Eşyalarda Değer Kaybı Zararı.....	518
aa.	Tam Olarak Onarılması İmkânsız Araçlarda Değer Kaybı	518
bb.	Tam Olarak Onarılıp Eski Haline Getirilebilen Araçlarda Değer Kaybı	518
d.	Gelir Yoksunluğu Zararı (Ek-Munzam Zarar).....	519
e.	Özel Aracın Onarım Süresince Kullanılamamasından Doğan Zarar.....	520
2.	İNSANA İLİŞKİN MADDİ ZARARLAR	521
a.	Bedensel Bütünlüğün Zedelenmesinden Doğan Maddi Zarar	521
aa.	İyileştirme (Tedavi) Giderleri.....	522
bb.	Kazanç Kaybı, Çalışma Gücünün Azalmasından veya Sürekli Kaybından Doğan Zarar	523
aaa.	Çalışma Gücünün Geçici Kaybından Doğan Zarar	523
bbb.	Çalışma Gücünün Sürekli Olarak Azalması veya Kaybından Doğan Zarar	523
aaaa.	Çalışma gücündeki sürekli azalmanın oranı	524
bbbb.	Zarar görenin gelir durumu.....	525

cccc. Çalışma süresi ve bunun başlangıç anı	525
dd. Ekonomik Geleceğin Sarsılmasından Doğan Zarar	526
b. İnsan Ölümünde Maddi Zarar	526
aa. İyileştirme Giderleri ve Gelir Kaybı	526
bb. Gömme (Defin) Giderleri	527
cc. Ölenin Desteginden Yoksun Kalma	527
E. MANEVİ ZARAR	528
1. MANEVİ ZARARI AÇIKLAYAN GÖRÜŞLER	529
a. Sübjektif Görüş	530
b. Objektif Görüş	530
c. Karma Görüş	531
2. HUKUKA AYKIRI FİİLİN YÖNELDİĞİ VARLIĞIN TÜRÜNE GÖRE MANEVİ ZARAR	533
a. Maddi Nitelikte Olmayan Kişisel Değerlerin İhlaline Dayanan Manevi Zarar	533
b. Maddi Nitelikteki Kişisel Varlıklara Saldırı Nedeniyle Ortaya Çıkan Manevi Zarar	534
c. Kişilik Hakkına Dahil Olacak Mesleki ve Ekonomik Değerlere Saldırı Nedeniyle Ortaya Çıkan Manevi Zarar	534
<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>535</i>
V. HAKSIZ FİİLDEN DOĞAN TAZMİNAT	549
A. TAZMİNAT KAVRAMI	549
B. TAZMİNATIN AMACI VE ÖNEMİ	549
C. TAZMİNATIN BELİRLENMESİ VE HESAPLANMASI	551
1. TAZMİNAT İLE ZARAR ARASINDAKİ İLİŞKİ	551
2. TAZMİNATIN KAPSAMI	552
3. TAZMİNATIN İNDİRİLMESİ VE TAZMİNATTAN İNDİRİM SEBEPLERİ	552
a. Genel Bilgi	552
b. Tazminattan Zarar Verene İlişkin İndirim Sebepleri	553
aa. Zarar Veren Kusuru Hafif Olmalıdır	553
bb. Zarar Veren Tazminatı Ödediğinde Yoksulluğa Düşecek Olmalıdır	554
cc. Hakaniyet Tazminatta İndirim Yapmayı Gerektirmelidir	555
c. Tazminattan Zarar Görene İlişkin İndirim Sebepleri	556
aa. Zarar Görenin Zarar Doğuran Fiile Önceden Rız Olması	556
bb. Zarar Görenin Kusuru (Ortak Kusur)	559
aaa. Zararın Doğumunda Ortak Kusur	561
aaaa. Zarara Engel Olacak Tedbirleri Almama veya Özen Göstermeme	561
bbbb. Zarar Tehlikesini Göze Almak	562
bbb. Zararın Artmasında Ortak Kusur	563

aaaa. Zarar Görenin Meslek Değiştirmekten Kaçınması	564
bbbb. Zarar Görenin Bir Ameliyat veya Tedaviden Kaçınması	565
ccc. Tazminat Yükümlüsünün Durumunu Ağırlaştırma	566
cc. Zarar Görenin Bedensel Yatkinlığı (Bünyevi İstidatı)	566
d. Takdire Bağlı (Durumun Gereği) İndirim Sebepleri	567
aa. Tarafların Ekonomik Durumu	567
aaa. Zarar Verenin Yoksulluğa Düşecek Olması	567
bbb. Zarar Görenin Çok Yüksek Bir Gelire Sahip Olması	569
bb. Hatır (Yardım) İşleri	569
cc. Beklenmeyen Hâl (Umulmayan Olay)	570
dd. Yardımcı Kişi Konumundaki Üçüncü Kişinin Kusuru	571
ee. Uzak (Zayıf) İlliyet Bağlı	572
ff. Diğer İndirim Sebepleri	572
4. TAZMİNATIN TAMAMEN KALDIRILMASI	573
5. HESAPLANAN TAZMİNAT MİKTARINDAN HAKKANİYET SEBEBİYLE ARTTIRMA VEYA İNDİRME YAPILAMAMASI	574
D. TAZMİNATA UYGULANACAK FAİZ	574
1. TAZMİNATLARA UYGULANACAK FAİZ TÜRÜ	574
2. TAZMİNATLARDA FAİZ BAŞLANGICI	575
3. DAVA AÇILIRKEN FAİZ İSTEĞİ, FAİZİN TÜRÜNÜN VE FAİZİN BAŞLANGICININ BELİRTİLMESİ	576
<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>577</i>

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HAKSIZ FİİLDEN DOĞAN MADDİ TAZMİNAT

I. MADDİ TAZMİNAT KAVRAMI	585
A. MADDİ TAZMİNAT VE TÜRLERİ	585
1. GENEL BİLGİ	585
2. MADDİ TAZMİNATIN ÖDENME ŞEKLİ	586
a. Aynı Tazmin	586
aa. Haksız Olarak alınan Şeyin Semereleri ile Birlikte İade Edilmesi	586
bb. Aynı Cinsten Misli Eşya İle Değiştirme	587
cc. Zarar Gören Şeyin Onarımı	587
dd. Haksız Fiil Kararının Yayınlanması	587
b. Nakdi Tazmin	587
aa. Bedensel Bütünlüğün İhlalinde Nakdi Tazmin	588
bb. İnsan Ölümünde Nakdi Tazmin (Destekten Yoksun Kalma Tazminatı)	592
3. MADDİ TAZMİNAT HAKKININ MİRASÇILARA GEÇMESİ	593

a.	Eşyaya Verilen Zarara İlişkin Tazminatta	593
b.	Beden Bütünlüğünün İhlaliyle İlgili Tazminatta	594
c.	Destekten Yoksun Kalma Tazminatında	594
II.	EŞYAYA VERİLEN ZARARDA MADDİ TAZMİNAT	594
A.	KAVRAM VE GENEL BİLGİ.....	594
1.	KAVRAM	594
2.	EŞYANIN ZARARA UĞRAMASI.....	595
a.	Eşyanın Hasara Uğraması	595
b.	Eşyanın Yok Olması veya Fonksiyonun Ortadan Kalkması	595
B.	EŞYAYA VERİLEN ZARARDA MADDİ TAZMİNAT HESABI	596
1.	ZARARIN TAZMİNİ YÖNTEMLERİ.....	596
a.	Objektif ve Sübjektif Yöntem.....	596
b.	Zararı Belirleme Yöntemi.....	597
c.	Zararın Belirleneceği Yer ve Zaman	597
2.	Diğer Zararlar	597
III.	ÖLÜM VE BEDENSEL ZARAR HALİNDE MADDİ TAZMİNAT	598
A.	İŞ GÖREMEZLİK TAZMİNATI	601
1.	GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK TAZMİNATI	601
a.	Bedensel Zarar Kavramı ve Korunması.....	602
b.	Geçici İş Göremezlikten Doğan Zarar	603
aa.	Sakatlığın veya Hastalığın Çeşidi – Derecesi.....	606
bb.	Sakatlığın veya Hastalığın Zarar Görenin Mesleğine Etkisi.....	607
cc.	Zarar Görenin Elde Ettiği Gelir	607
aaa.	Giydirilmiş Ücret Kavramı ve Tespiti	607
bbb.	Net Ücret Kavramı ve Tespiti.....	608
2.	SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK TAZMİNATI.....	609
a.	Yaşam Süresi (Muhtemel Ömür Süresi).....	610
b.	İş Görebilme Çağı (Faal Ömür Süresi - Çalışma Süresi).....	611
c.	Maluliyet Oranı (meslekte kazanma gücü kaybı - Çalışma Gücü Kaybı).....	612
aa.	İş Göremezlik Oranının Tespitinde Kullanılan Cetveller	614
aaa.	Kılavuz Maluliyet Baremi.....	615
bbb.	SGK Maluliyet Baremi.....	615
d.	İşçinin Ücreti (Müstakbel Gelir Kaybı)	615
e.	Kusurun Belirlenmesi.....	616
3.	İŞ GÖREMEZLİKTE TAZMİNAT HESABI	619
a.	Tazminat Hesabında Dikkate Alınacak Etkenler	619
aa.	İşçiye Bağlı Etkenler	619
bb.	İşverene Bağlı Etkenler.....	622
b.	Sürekli iş göremezlikte Zarardan ve Tazminattan Yapılacak İndirimler	622
aa.	SGK Tarafından Sağlanan Parasal Yardımlar	623

aaa. Geçici İş Göremezlik Ödeneği	624
bbb. Sürekli İş Göremezlik Ödeneği	627
bb. İşçinin İş Göremezlik Oranı	629
cc. İşçinin Kendi Kusuru (Ortak kusur)	630
aaa. Zarar Görenin Kusurlu Bulunduğu Durumlar	631
bbb. Kusurda ve Kaçınılmazlıkta Çeşitli Olasılıklar	633
dd. İşverenin Müzayaka (Yoksulluk) Durumuna Düşmesi	634
ee. Özel Sigorta Ödemeleri	636
ff. İşverence ve Özel Kişilerce Yapılan Ödemeler	637
gg. Sosyal Yardım Zamları ve Sürekli Bakıma Muhtaçlık Geliri	637
<i>KONUYA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	638
B. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI	648
1. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI KAVRAMI, YASAL DAYANAĞI, KONUSU, AMACI VE HUKUKİ NİTELİĞİ	648
a. Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Kavramı	648
aa. Destek Kavramı	648
bb. Destekten Yoksunluk Kavramı	649
cc. Destekten Yoksun Kalanlar	649
b. Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Yasal dayanağı	650
c. Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Konusu ve Amacı	652
d. Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Hukuki Niteliği	653
2. İŞVERENİN HUKUKİ SORUMLULUĞU	654
a. Kusurlu Sorumluluk	655
b. Kusursuz Sorumluluk	658
cc. İşverenin Kaçınılmazlıktan Doğan Sorumluluğu	665
aaa. Kaçınılmazlık Kavramı ve Unsurları	665
bbb. Kaçınılmazlığın Sorumluluğa Etkisi	666
dd. Hakkaniyet Sorumluluğu	668
3. DESTEKTEN YOKSUN KALMA ZARARI VE ZARARIN NİTELİĞİ	668
a. Destekten Yoksun Kalma Zararının Niteliği	668
aa. Kazançtan Yoksun Kalma Niteliği	668
bb. Zararın Yansıma Zarar Olması	669
b. Ödenmesi Öngörülen Zararların Çeşitleri	669
aa. Cenaze Giderleri	669
bb. Ölüm Hemen Gerçekleşmemişse Tedavi Giderleri	670
cc. Çalışma Gücünün Azalması veya Kaybedilmesinden Doğan Kayıplar	671
4. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ ÖZEL KOŞULLARI	672
a. Destek Olan İşçinin Ölmesi	672
b. Desteklik İlişkinin Bulunması	672
aa. Gerçek Destek (Fili destek)	672
bb. Varsayılan Destek (Farazi destek)	673

c.	Destekte Bakım Gücünün Bulunması ve Destekten Yoksun Kalanın Bakıma İhtiyacının Bulunması.....	673
aa.	Bakım Gücü	673
bb.	Bakım İhtiyacı.....	674
5.	DESTEKTEN YOKSUN KALMA ZARARININ HESAPLANMASI	675
a.	Zararın Hesaplanma Tarihi	676
b.	Desteğe Ait Gelirin Tespiti	676
aa.	Bilinen Dönem Geliri	677
aaa.	Bakiye Ömür Hesabı	677
bbb.	Desteğin Geliri.....	679
bb.	Bilinmeyen Dönem Geliri	679
aaa.	Aktif Dönem Geliri	679
bbb.	Pasif Dönem Geliri.....	680
c.	Desteğe Ait gelirin Paylaştırılması	681
aa.	Paylaştırmada İlkeler.....	681
bb.	Paylaştırmada Eş ve Çocukların Payı	681
cc.	Destek Gücü ve Bakım ihtiyacı Süresi	682
aaa.	Desteğin Bakım (Destek) Gücü Süresi	682
bbb.	Destekten Yoksun Kalanların İhtiyaç Süresi	683
d.	Destekten Yoksun Kalma Zarar ve Tazminat Hesabında İndirimler.....	683
aa.	Eşin Evlenme Şansı ve Çalışıp Kazanma Yeteneği	683
aaa.	Eşin Evlenme Şansı	683
bbb.	Eşin Çalışıp Kazanma Yeteneği	685
bb.	Yapılmayan Masrafların Dikkate Alınması	685
cc.	Desteğin (Müterafık) Kusuru.....	686
dd.	Kaçınılmazlık (Hakkaniyet) İndirimi.....	686
ee.	Miras Geliri.....	686
ff.	İşverenin Yoksulluk Durumuna Düşmesi.....	687
gg.	Hak sahiplerine Bağlanan Gelirler.....	688
hh.	Özel Sigortalar Tarafından Yapılan Ödemeler	688
aaa.	Sigorta İşçi Tarafından Yaptırılmışsa.....	688
bbb.	Sigorta İşveren Tarafından Yaptırılmışsa	689
ii.	İşverence ve Üçüncü Kişilerce Yapılan Ödemeler	689
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	689

BEŞİNCİ BÖLÜM

HAKSIZ FİİLDEN DOĞAN MANEVİ TAZMİNAT

I.	MANEVİ TAZMİNAT KAVRAMI, NİTELİĞİ VE AMACI	705
A.	MANEVİ TAZMİNAT KAVRAMI	705
B.	MANEVİ TAZMİNATIN HUKUKİ NİTELİĞİ	707
1.	TATMİN GÖRÜŞÜ.....	708

2.	CEZA GÖRÜŞÜ.....	709
3.	TAZMİNAT (TELAFİ) GÖRÜŞÜ.....	709
4.	CAYDIRICILIK (YARGITAY'IN) GÖRÜŞÜ	710
C.	MANEVİ TAZMİNAT DAVASININ AMACI	710
II.	KİŞİLİK HAKLARINA SALDIRI HALİNDE MANEVİ TAZMİNAT.....	712
A.	TÜRK MEDENİ KANUNU VE TÜRK BORÇLAR KANUNU ARASINDAKİ İLİŞKİ	713
B.	TBK M. 58'E GÖRE MANEVİ TAZMİNATIN ŞARTLARI.....	716
1.	KİŞİLİK HAKKI ZEDELLENMİŞ OLMALIDIR	716
2.	İHLÂL FİİLİNDEN MANEVİ BİR ZARAR DOĞMUŞ OLMALIDIR.....	717
3.	HUKUKA AYKIRI BİR FİİL OLMALIDIR	717
a.	Kişilik Hakkı Zedelenen Kimsenin Rızası.....	717
b.	Üstün Nitelikte Özel veya Kamusal Yarar.....	718
c.	Kanunun Verdiği Yetkinin Kullanılması	718
4.	ZARAR İLE FİİL ARASINDA UYGUN İLLİYET BAĞI BULUNMALIDIR	719
5.	ZARAR VEREN KUSURLU OLMALIDIR	719
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>719</i>
C.	YASAMA SORUMSUZLUĞU VE MANEVİ TAZMİNAT.....	724
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>728</i>
D.	YARGI KARARLARININ UYGULANMAMASI VE MANEVİ TAZMİNAT	732
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>734</i>
E.	BASIN YOLUYLA KİŞİLİK HAKKINA SALDIRI VE MANEVİ TAZMİNAT	737
1.	KAVRAM VE GENEL BİLGİ.....	737
a.	Kişilik Haklarına Saldırı.....	737
b.	Basın özgürlüğü ve haber verme hakkı.....	738
2.	KİŞİLİK HAKKI.....	739
a.	İsim Hakkı.....	740
b.	Resim ve Ses Hakkı.....	741
c.	Şeref ve Haysiyet (Onur ve Saygınlık) Hakkı.....	743
d.	Kişinin Özel Hayatı ve Yaşam Alanlarını Koruma Hakkı.....	745
da.	Kişinin Gizli Alanı / Sır Alanı.....	746
db.	Kişinin Özel Alanı	747
dba.	Kamuoyunun Sürekli Dikkatini Çeken Kişilerin Özel Hayatı	747
dbb.	Kamuoyunun Geçici Olarak Dikkatini Çeken Kişilerin Özel Hayatı.....	749
dc.	Kişinin Kamusal (Ortak) Hayatı.....	750
e.	Basın Özgürlüğü ve Kişilik Hakkının Korunmasına İlişkin Yararların Çatışması	750
3.	BASININ MANEVİ ZARARDAN SORUMLULUĞUNDA ŞARTLAR	751
a.	Basında yayımlanan bir haber veya eleştiri kişilik hakkını ihlâl etmelidir	751

b.	İhlâl fiili, manevi bir zarar doğurmalıdır	752
c.	Kişilik hakkının ihlâli ile gerçekleşen zarar arasında uygun bir illiyet bağı bulunmalıdır	753
d.	Zarar kusurlu bir davranışla verilmelidir	754
e.	Matufiyet (Yöneliklik) Unsuru Gerçekleşmiş olmalıdır	754
f.	Basın yoluyla kişilik hakkının ihlâli, hukuka aykırı olmalıdır	755
fa.	Kişinin İzni (Rızası) Dışında Yayın Yapılmış Olmalıdır	756
fb.	Daha üstün nitelikte özel veya kamusal yarar Bulunmamalıdır	758
fc.	Kanunun verdiği yetki kullanılmamalıdır	758
4.	YAYIN İÇERİKLERİNİN HUKUKA UYGUNLUK ŞARTLARI	759
a.	Haberin Gerçek Olması	760
b.	Haberin Güncel Olması	764
c.	Haberin Verilmesinde Kamu Yararı Bulunması	766
d.	Haberin Veriliş Şeklinin Ölçülülük Kuralına (Haberin Özüne) Uygun Olması	768
	<i>KONU YA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	771
F.	MİLLİ VE MANEVİ DEĞERLERE SALDIRI HALİNDE MANEVİ TAZMİNAT	801
1.	TÜRK MİLLETİNİ, TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİNİ, DEVLETİN KURUM VE ORGANLARINI AŞAĞILAMA HALİNDE MANEVİ TAZMİNAT	801
2.	TÜRK BAYRAĞINI YIRTMA, YAKMA VEYA TÜRK BAYRAĞINI YA DA İSTİKLAL MARŞINI AŞAĞILAMA HALİNDE MANEVİ TAZMİNAT	803
	<i>KONU YA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	804
G.	KİŞİLİK HAKLARINA SALDIRI (HAKARET) NEDENİYLE TAZMİNAT	810
1.	Kişilik Hakları	810
	<i>KONU YA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	813
H.	HAKSIZ ŞİKAYET VE İFTİRA NEDENİYLE TAZMİNAT	818
	<i>KONU YA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	821
I.	İŞVERENİN SORUMLULUĞUNA SEBEP OLAN MANEVİ ZARAR SEBEPLERİ	831
1.	İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİNDE MANEVİ TAZMİNAT	831
a.	Haklı Nedenle Fesihte Manevi Tazminat	831
b.	Haksız Fesihte Manevi Tazminat	832
c.	Usulsüz Fesihte Manevi Tazminat	833
d.	Fesih Hakkının Kötüye Kullanılmasında Manevi Tazminat	833
aa.	Kötüniyetin Ölçüsü	835
bb.	Fesih Hakkının Kötüye Kullanıldığı Durumlar	835
e.	Sendikal Nedenle Yapılan Fesihte Manevi Tazminat	836
2.	AYRIMCILIK HALİNDE (EŞİT İŞLEM YAPMA BORCUNA AYKIRILIKTA) MANEVİ TAZMİNAT	838
a.	Ayrımcılık Yapılmaması İlkesinin Anayasal Dayanağı	838

b.	Ayrımcılık Tazminatının Hukuki Niteliği	839
c.	Eşit Davranma Borcunun Şartları	841
d.	Ayrımcılık Tazminatı ve Manevi Tazminat İsteyebilme Şartları	842
aa.	İş İlişkisinde Dil, Irk, Cinsiyet, Siyasal Düşünce, Felsefi İnanç, Din ve Mezhep ve Benzeri Sebeplerle Ayrım Yapılması	842
bb.	İş Sözleşmesi Türleri Nedeniyle İşçiler Arasında Ayrım Yapılması	843
cc.	Cinsiyet Nedeniyle İşçiler Arasında Ayrım Yapılması	843
aaa.	İş Sözleşmesinin Yapılması, Şartlarının Oluşturulması, Devamı ve Sona Ermesinde İşçiler Arasında Ayrım Yapılması	844
bbb.	Eşit Değerde İş İçin Farklı Ücret Uygulanması	844
e.	Ayrımcılık ve Manevi Tazminat	845
3.	PSİKOLOJİK TACİZ (MOBBİNG) VEYA CİNSEL TACİZDE MANEVİ TAZMİNAT	845
a.	Psikolojik Tacizde (Mobbing) Manevi Tazminat	846
b.	Cinsel Tacizde Manevi Tazminat	847
aa.	Cinsel Taciz Kavramı	847
bb.	Cinsel Tacizin Özellikleri	848
cc.	Yasal Düzenleme	849
4.	SIR SAKLAMA (KİŞİSEL GİZLİLİK) BORCUNUN İHLALİNDE MANEVİ TAZMİNAT	850
	<i>KONUYA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	851
III.	ÖLÜM VE BEDENSEL ZARAR HALİNDE MANEVİ TAZMİNAT	855
A.	MANEVİ TAZMİNAT SORUMLULUĞUNA SEBEP OLAN ZARAR TÜRLERİ	855
1.	İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞINDA MANEVİ TAZMİNAT	855
2.	TRAFİK KAZASINDA MANEVİ TAZMİNAT	857
B.	ÖLÜM VE BEDENSEL ZARAR HALİNDE MANEVİ TAZMİNAT İSTEYEBİLECEK OLANLAR	859
1.	RUHSAL BÜTÜNLÜĞÜN İHLALİ HALİNDE MANEVİ TAZMİNAT İSTEYEBİLECEK OLANLAR	859
a.	Ruhsal Bütünlüğü Zarar Gören Kişi	859
b.	Ağır Bedensel Zarar Gören Kişinin Yakınları	860
c.	Zarar Gören Kişinin veya Yakınlarının Mirasçıları	861
2.	ÖLÜM NEDENİYLE MANEVİ TAZMİNAT TALEBİNDE BULUNABİLECEK OLANLAR	862
a.	Anne ve Baba	862
b.	Eş	863
c.	Çocuklar ve Cenin	865
d.	Kardeşler	865
e.	Nişanlı ve Evlatlık	865

f. Diğer Yakınlar	866
<i>KONUYA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	867
C. MANEVİ TAZMİNAT TAKDİRİNDE OLAYIN ÖZELLİKLERİ	871
1. MANEVİ ZARARIN ÖNEMLİ OLMASI	871
2. ZARAR GÖRENİN KENDİ KUSURU (ORTAK KUSURU)	872
3. OLAYIN KAÇINILMAZLIK SONUCU OLUŞMASI.....	872
4. SATIN ALMA GÜCÜ	873
5. TARAFLARIN SOSYAL VE EKONOMİK DURUMLARI	873
6. TAZMİNATIN TATMİN DUYGUSU OLUŞTURACAK TUTARDA OLMASI.....	873
7. TAZMİNATIN CAYDIRICILIK UYANDIRAN TUTARDA OLMASI	874
8. TAZMİNAT DAVASININ GEÇ AÇILMASI	875
9. OLAYIN OLUŞ ŞEKLİ.....	875
10. ZARAR GÖRENİN OLAY TARİHİNDEKİ YAŞI.....	876
a. Ölüm Tarihindeki Yaşı.....	876
b. Bedensel Zarar Tarihindeki Yaşı.....	876
11. ÖLEN KİŞİNİN SAĞLIĞINDA DAVALI İLE ARASINDAKİ İLİŞKİNİN NİTELİĞİ	876
D. MANEVİ TAZMİNATIN BÖLÜNMEZLİĞİ İLKESİ	877
1. MANEVİ TAZMİNATIN EK DAVA KONUSU YAPILAMAMASI	877
2. ISLAH DİLEKÇESİ İLE MANEVİ TAZMİNAT İSTENİLMESİ.....	878
3. AÇILMAMIŞ SAYILAN DAVADAKİ TUTARIN BAĞLAYICI OLMAMASI.....	879
4. BEDENSEL ZARARIN GELİŞEREK ARTIŞ GÖSTERMESİ	880
5. MANEVİ TAZMİNATA MAHSUBEN BİR MİKTAR PARA ALINMASINA RAĞMEN DAVA HAKKININ SAKLI TUTULMASI HALİ.....	880
IV. MANEVİ TAZMİNATIN MİKTARI VE ŞEKLİ	881
A. MANEVİ TAZMİNATIN MİKTARI	881
B. MANEVİ TAZMİNATIN ŞEKLİ	882
1. NAKDİ TAZMİN.....	882
2. NAKDİ TAZMİN DIŞINDAKİ TAZMİN ŞEKİLLERİ	883
C. MANEVİ TAZMİNATTA FAİZ ve ZAMANAŞIMI	883
<i>KONUYA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	884

ALTINCI BÖLÜM

İDARENİN (DEVLETİN) TAZMİNAT SORUMLULUĞU

I. İDARE HUKUKUNDA SORUMLULUK	891
A. GENEL BİLGİ	891
B. İDARENİN SORUMLULUĞU	893
1. İDARENİN SORUMLULUĞU KAVRAMI.....	893
2. İDARENİN SORUMLULUĞUNUN ÖZELLİKLERİ.....	894
3. DEVLETİN SORUMLULUĞU İLKESİ.....	895
C. İDARENİN SORUMLULUĞU ŞARTLARI	896
1. İDARİ DAVRANIŞ	896

a.	İdari Davranışın Varlığı.....	896
aa.	İdarî İşlemler	896
bb.	İdari Eylemler	897
b.	Davranışın İdareye Yüklenebilir Olması	897
2.	ZARAR	897
a.	Zararın Varlığı.....	897
b.	Zararın Şartları	898
aa.	Zarar olmalı ve zarar hukuken korunan bir menfaate yönelik (meşru) olmalıdır	898
bb.	Zarar gerçekleşmiş ve kesin olmalıdır	899
cc.	Zarar parayla ölçülebilir olmalıdır	899
dd.	Zarar maddî veya manevî olabilir	899
3.	İLLİYET BAĞI	901
D.	SORUMLU İDARENİN TESPİTİ.....	901
1.	DEVLET TÜZELKİŞİLİĞİ	901
2.	KAMU GÖREVLİSİNİN BİRDEN FAZLA GÖREV ÜSTLENMESİ	902
3.	FAALİYETİN BİRDEN FAZLA İDARE TARAFINDAN YÜRÜTÜLMESİ	902
4.	İDARİ VESAYET VE GEÇİCİ GÖREVLİLER.....	902
E.	İDARENİN SORUMLULUĞUNU AZALTAN VEYA ORTADAN KALDIRAN HALLER	902
1.	MÜCBİR SEBEP	903
a.	Dışlık	903
b.	Öngörülemezlik.....	903
c.	Karşı Konulamazlık (Kaçınılmazlık)	903
2.	BEKLENİLMEYEN HALLER	904
a.	İçsellik	905
b.	Öngörülemezlik.....	905
c.	Önlenemezlik	905
3.	ZARAR GÖRENİN KUSURU.....	905
4.	ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN KUSURU	906
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>907</i>
II.	İDARENİN KUSUR SORUMLULUĞU	913
A.	İDARE HUKUKUNDA KUSUR KAVRAMI	913
1.	HİZMET KUSURU	914
2.	HİZMET KUSURUNUN ÖZELLİKLERİ	915
a.	Hizmet Kusuru Bağımsızdır	915
b.	Hizmet Kusuru Asli ve Birinci Derecede Sorumluluktur	915
c.	Hizmet Kusuru Anonimdir.....	916
d.	Hizmet Kusuru Geneldir.....	917
e.	Hizmet Kusuru Esnektir.....	917
3.	HİZMET KUSURU HALLERİ.....	918
a.	Hizmetin Kötü İşlemesi	918

b.	Hizmetin Geç İşlemesi	919
c.	Hizmetin Hiç İşlememesi	920
4.	KİŞİSEL KUSUR	922
a.	Kişisel Kusur Kavramı	922
b.	Kişisel Kusurun Varsayıldığı Durumlar	923
aa.	Kamu Görevlileri ve Memurların Suç Niteliğindeki Tutum ve Davranışları	923
bb.	Yargı Kararlarına Uymama	924
cc.	Kamu Görevlileri ve Memurların Kötü Niyetli Davranmaları.....	924
dd.	Hizmet İçindeki Ağır Kusur	925
ee.	Hizmetin tamamıyla dışında işlenen kusurlar	925
B.	HİZMET KUSURU VE KİŞİSEL KUSUR AYRIMI	926
	<i>KONUUYA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	927
C.	YARGI MENSUPLARININ HUKUKİ SORUMLULUKLARI	934
1.	HAKİMLERİN HUKUKİ SORUMLULUKLARI	934
a.	Sorumluluğun Yasal Dayanağı, Niteliği ve Kapsamı	934
aa.	İlgili Yasal Hükümler	934
bb.	Sorumluluğun Niteliği ve Kapsamı	935
b.	Hâkimlerin Hukuki Sorumluluk Nedenleri	936
c.	Hâkimlerin Hukuki Sorumluluğunda Şartlar	937
d.	Hâkimlerin Hukuki Sorumluluğunda Yargılama Usulü	938
aa.	Görevli Mahkeme	938
bb.	Dava Dilekçesinin İçeriği ve Davanın İhbarı	938
cc.	Davanın Reddi Hâlinde Verilecek Ceza.....	939
e.	Devletin Rücu Hakkı.....	939
2.	CUMHURİYET SAVCILARININ HUKUKİ SORUMLULUKLARI	939
	<i>KONUUYA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	943
III.	İDARENİN (DEVLETİN) KUSURSUZ SORUMLULUĞU	972
A.	KUSURSUZ SORUMLULUK KAVRAMI VE KUSURSUZ SORUMLULUKTA ORTAK NOKTALAR	972
B.	KUSURSUZ SORUMLULUĞUN KABUL EDİLMESİNDE İLKELER	974
1.	Genel Olarak Kusursuz Sorumluluğun Kabul Edilmesinde İlkeler	974
a.	Dikkat ve Özen İlkesi	974
b.	Hakkaniyet İlkesi	975
c.	Tehlike İlkesi	975
d.	Hâkimiyet İlkesi	976
2.	İdare Hukukunda Kusursuz Sorumluluğun Kabul Edilmesinde İlkeler	976
a.	Risk (Tehlike) İlkesi	977
aa.	Mesleki Risk	978
bb.	Sosyal Risk	978
b.	Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi (Fedakarlığın Denkleştirilmesi İlkesi, Hakkaniyet İlkesi).....	979

C. İDARE HUKUKUNDA KUSURSUZ SORUMLULUĞUN ÖZELLİKLERİ	980
D. KUSURSUZ SORUMLULUKTA KUSURUN (MUNZAM-EK KUSUR) ETKİSİ	981
<i>KONUYA İLİŞKİN YARGITAY VE DANIŞTAY KARARLARI</i>	982
E. TERÖR EYLEMLERİ VEYA TERÖRLE MÜCADELEDE UĞRANILAN ZARARLARIN TAZMİNİ	993
1. GENEL BİLGİ	993
2. YASANIN ÇIKARTILMASINDAKİ AMAÇ.....	994
3. KARŞILANABİLECEK ZARARLAR VE KAPSAMLARI	994
a. Maddi Zararlar	994
aa. Karşılancak maddi zararlar	994
bb. Karşılancak Maddi Zararlar	995
b. Manevi Zararlar	995
aa. Tazminat Hukuku Bakımından Manevi Tazminat.....	996
bb. İdare Hukuku Bakımından (Risk İlkesi Gereği) Manevi Tazminat.....	996
4. ZARARLARIN TESPİTİ İÇİN KOMİSYON KURULMASI VE GÖREVLERİ	998
a. Zarar Tespit Komisyonu Kurulması	998
b. Zarar Tespit Komisyonlarının Görevleri	999
c. Zarar Tespitinde Yöntem	1000
aa. Mal Varlığı Zararlarının Tespitinde Yöntem	1000
bb. Yaralanma ve Engellilik Derecelerinin Tespitinde Yöntem.....	1000
5. TAZMİNAT BAŞVURULARINDA SÜRELER.....	1001
a. İdareye Başvuruda Süre	1001
b. Mahkemeye Başvuruda Süre	1001
6. TAZMİNAT TALEBİNDE USÛL	1002
7. ZARARIN KARŞILANMASINA İLİŞKİN SULHNAME DÜZENLENMESİ	1003
8. ZARARIN KARŞILANMA ŞEKLİ	1004
<i>KONUYA İLİŞKİN DANIŞTAY KARARLARI</i>	1005
F. HAKSIZ TUTUKLAMA VE KORUMA TEDBİRLERİ NEDENİYLE TAZMİNAT SORUMLULUĞU	1017
1. KAVRAM VE YASAL DAYANAK.....	1017
2. SORUMLULUĞUN NİTELİĞİ	1020
3. SORUMLULUĞUN KOŞULLARI.....	1021
a. Hukuka aykırı olarak kullanılan 141. Maddedeki durumlardan birisi olmalıdır.	1022
b. Tazminat talep süresi içinde talep edilmelidir.	1022
c. Görevli ve yetkili mahkemede açılmış olmalıdır.	1022
4. SORUMLULUĞUN HÜKÛM VE SONUÇLARI.....	1022
a. Genel Bilgi.....	1022
b. Devletin Rücu Hakkı	1023
5. SANIĞIN VEKİLE ÖDEDİĞİ VEKALET ÜCRETİ MADDİ TAZMİNAT OLARAK TALEP EDİLEBİLİR	1023

	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	1025
G.	TAPU SİCİLİ TUTULMASINDAN DOĞAN ZARARLARDAN SORUMLULUK	1031
1.	KAVRAM VE GENEL BİLGİ.....	1031
2.	SORUMLULUĞUN NİTELİĞİ.....	1031
3.	SORUMLULUĞUN KOŞULLARI	1032
a.	Hukuka aykırı işlem olmalıdır	1032
b.	Zarar meydana gelmelidir.....	1032
c.	Zararla işlem arasında illiyet bağı bulunmalıdır.....	1032
d.	Zamanaşımı Süresi İçerisinde Dava Açılmalıdır	1033
c.	Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	1033
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	1033
H.	İCRA MÜDÜRLÜĞÜ GÖREVLİLERİNİN KUSURLARINDAN DOĞAN SORUMLULUK	1048
1.	KAVRAM VE GENEL BİLGİ.....	1048
2.	SORUMLULUĞUN NİTELİĞİ.....	1049
3.	SORUMLULUĞUN KOŞULLARI	1049
a.	Genel Sorumluluk Koşulları	1049
b.	Yetkili ve Görevli Mahkeme.....	1049
c.	Zamanaşımı	1050
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	1050
IV.	İDARENİN SORUMLULUĞUNDA SÜRELER ZAMANAŞIMI VE FAİZ	1054
A.	İDARİ EYLEMLERDEN DOĞAN TAM YARGI (TAZMİNAT) DAVALARI	1054
1.	Genel Bilgi.....	1054
2.	Dava Açma Süresi	1055
B.	İDAREYE BAŞVURUDA ZAMANAŞIMI	1056
1.	Zamanaşımı Süreleri	1056
2.	Zamanaşımının Başlangıcı ve Kesilmesi	1057
C.	İDARENİN SORUMLULUĞUNDA FAİZ.....	1058
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	1059

YEDİNCİ BÖLÜM

ANAYASAL AÇIDAN (BİREYSEL BAŞVURUDA) DEVLETİN TAZMİNAT SORUMLUĞU

I.	ANAYASA MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURUDA TEMEL ÖZELLİKLER, KABUL EDİLEBİLİRLİK KOŞULLARI VE KARARLARIN ETKİLERİ	1063
A.	BİREYSEL BAŞVURU KAVRAMI VE TEMEL ÖZELLİKLERİ.....	1063
1.	BİREYSEL BAŞVURU KAVRAMI	1063
2.	BİREYSEL BAŞVURUNUN TEMEL ÖZELLİKLERİ.....	1064
a.	Bireysel Başvuru Anayasal Bir Yargı Yoludur	1064
b.	Bireysel Başvuru İkincil Niteliğe Sahip Bir Yargı Yoludur	1064
c.	Bireysel Başvuru Temel Hak ve Özgürlüklerin İhlaline Karşı Düzenlenmiştir	1064

d. Bireysel Başvuru İdarenin ya da Yargının Bireysel Kararlarına Karşı Kullanılan Bir Yargı Yoludur	1065
3. BİREYSEL BAŞVURUNUN AMACI	1065
B. BİREYSEL BAŞVURU YOLUNDA KABUL EDİLEBİLİRLİK KOŞULLARI.....	1065
1. BİREYSEL BAŞVURUDA KİŞİ BAKIMINDAN YETKİ.....	1065
a. Bireysel Başvuru Hakkına Sahip Olanlar	1065
aa. Gerçek Kişiler.....	1065
bb. Özel Hukuk Tüzel Kişileri	1065
cc. Sınırlı Haklar Bakımından Yabancılar	1066
b. Bireysel Başvuru Hakkına Sahip Olmayanlar.....	1066
aa. Kamu Hukuku Tüzel Kişileri	1066
bb. Tüzel Kişiliğe Ait Olmayan Haklar Bakımından Özel Hukuk Tüzel Kişileri	1066
cc. Türk Vatandaşlarına Mahsus Haklar Bakımından Yabancılar.....	1066
2. BİREYSEL BAŞVURUDA ZAMAN BAKIMINDAN YETKİ ŞARTI	1067
<i>KONUYA İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ KARARI.....</i>	<i>1067</i>
3. BİREYSEL BAŞVURUDA YER BAKIMINDAN YETKİ ŞARTI.....	1072
4. ANAYASADAKİ TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN KAMU GÜCÜ TARAFINDAN İHLAL EDİLMİŞ OLMASI ŞARTI.....	1072
5. BİREYSEL BAŞVURUDA KONU BAKIMINDAN YETKİ ŞARTI.....	1073
a. Anayasada Güvence Altına Alınmış Temel Hak ve Özgürlükler	1073
b. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Güvence Altına Alınmış Temel Hak ve Özgürlükler	1074
c. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Ek Protokollerinde Güvence Altına Alınmış Temel Hak ve Özgürlükler.....	1074
d. Bireysel Başvuruya Konu Yapılamayacak İşlem ve Kararlar	1074
aa. Bireysel Başvuruya Konu Yapılamayacak İşlemler.....	1074
aaa. Yasama İşlemleri.....	1074
bbb. Düzenleyici İdari İşlemler	1075
ccc. Anayasa'nın Yargı Denetimi Dışında Bıraktığı İşlemler	1075
bb. Bireysel Başvuruya Konu Yapılamayacak Anayasa Mahkemesi Kararları	1075
6. BİREYSEL BAŞVURUDA HUKUKİ YARARIN BULUNMASI ŞARTI	1075
a. Hukuki Yarar Kavramı	1075
b. Menfaatin Güncel Olması	1076
c. Menfaatin Kişisel Olması ve Doğrudan Etkilenmesi.....	1076
7. BİREYSEL BAŞVURUDAN ÖNCE TÜM OLAĞAN KANUN YOLLARIN TÜKETİLMİŞ OLMALIDIR.....	1076
a. Devam Eden Yargılamalar Açısından Başvuru Yollarının Tüketilmesi	1076

b.	AİHM'ye Başvurmadan Önce İç Hukuk Yolu Olarak Bireysel Başvuru Hakkının Tüketilmesi Gerekliliği.....	1077
c.	AİHM Kararlarında İç Hukuk Yollarının Tüketilmesinin Aranmadığı Haller	1077
d.	Bireysel Başvurunun Etkililiği Şartı	1077
	<i>KONUYA İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ KARARI</i>	1077
8.	BİREYSEL BAŞVURU VE ÖN İNCELEME AŞAMASI	1082
a.	Başvurunun Yapılacağı Yerler	1082
b.	Başvuru Harcı.....	1082
c.	Başvurucunun Temsili.....	1082
d.	Başvuru Dilekçesi ve Ekleri	1083
e.	30 Günlük Başvuru Süresi	1083
9.	ESAS AÇISINDAN KABUL EDİLEMEZLİK NEDENLERİ	1083
a.	Açıkça Dayanaktan Yoksunluk	1083
aa.	Açık veya görünür bir ihlalin bulunmaması.....	1083
bb.	Karmaşık ve zorlama şikayetler.....	1083
cc.	Kanıtlanmamış Şikayetler.....	1084
dd.	Temyiz Mercii Şikâyeti	1084
b.	Anayasal Önem Taşımama ve Önemli Bir Zarara Uğramamış Olma	1084
aa.	Anayasal açıdan önem taşımayan başvurular	1084
bb.	Başvurucunun önemli bir zarara uğramaması	1084
10.	BAŞVURU HAKKININ KÖTÜYE KULLANILMASI	1084
C.	ANAYASA MAHKEMESİNİN BİREYSEL BAŞVURULARDAKİ YAPILANMASI VE KARARLARI	1085
1.	ANAYASA MAHKEMESİNİN BİREYSEL BAŞVURULARDAKİ YAPISI.....	1085
a.	Bireysel Başvuru Bürosu	1085
b.	Komisyonlar	1085
aa.	Yapısı ve İşleyişi.....	1085
bb.	Komisyonlar Raportörlüğü.....	1086
c.	Bölümler	1086
aa.	Yapısı ve İşleyişi.....	1086
bb.	Bölümler Raportörlüğü	1086
2.	BİREYSEL BAŞVURUDA VERİLECEK KARARLAR	1087
a.	Hakkın İhlal Edilmediği Kararı	1087
b.	Hakkın İhlal Edildiği Kararı ve Kararın Sınırlamaları	1087
aa.	Yerindelik Denetiminin Yapılamaması	1087
bb.	İdari Eylem ve İşlem Niteliğinde Karar Verilememesi	1087
c.	İhlalin Bir Mahkeme Kararından Kaynaklanması ve Sınırları	1088
aa.	Genel Bilgi	1088
bb.	Yeniden Yargılama İçin Dosyanın İlgili Mahkemeye Gönderilmesi.....	1088

cc. Tazminat Verilmesi Kararı	1088
dd. Genel Mahkemelerde Tazminat Davası Açma Yolunun Gösterilmesi	1088
d. Düşme Kararı.....	1089
e. Pilot Karar	1089
f. Tedbir Kararı	1090
3. BİREYSEL BAŞVURUDA KARARLARIN NİTELİĞİ VE UYGULAMAYA ETKİSİ	1090
4. BİREYSEL BAŞVURU HAKKININ KÖTÜYE KULLANILMASI	1090
5. BİREYSEL BAŞVURUNUN AİHM'YE YAPILACAK BAŞVURULARA ETKİSİ	1090
<i>KONUVA İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ KARARI</i>	1091
II. YARGILAMA USULÜNE İLİŞKİN GÜVENCELERİN İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU.....	1102
A. CEZA YARGILAMASINDA USULE İLİŞKİN GÜVENCELERİN İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU	1102
1. ADİL YARGILANMA HAKKININ İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU	1102
a. Kavram ve Genel Bilgi	1102
b. Adil Yargılanma Hakkının Niteliği ve Kapsamı.....	1103
c. Adil Yargılanma Hakkının Unsurları	1103
aa. Kanunla Kurulmuş Bağımsız ve Tarafsız Bir Mahkeme Tarafından Yargılanma	1103
bb. Makul Bir Süre İçinde Yargılanma	1104
cc. Hakkaniyete Uygun Yargılanma	1105
dd. Hukukî Dinlenilme Hakkı	1106
ee. Davanın Açık Olarak Görülmesi.....	1107
2. MAKUL SÜREDE YARGILANMA VE ETKİLİ BAŞVURU HAKKI İLE İLGİLİ ANAYASA MAHKEMESİNİN PİLOT KARAR UYGULAMASI	1108
<i>KONUVA İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ PİLOT KARARI</i>	1111
3. SUÇ VE CEZALARIN KANUNİLİĞİ VE MASUMİYET KARİNESİNİN İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU	1132
a. suç ve cezaların kanuniliği	1132
b. Masumiyet karinesi	1133
<i>KONUVA İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ KARARI</i>	1135
B. HUKUK YARGILAMASINDA USULE İLİŞKİN GÜVENCELERİN İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU	1148
1. HUKUK YARGILAMASININ UZAMASINDA DEVLETİN SORUMLULUĞU	1148
a. Kavram ve Genel Bilgi	1148
b. Hakkın Niteliği ve Kapsamı.....	1148
c. Hakkın Unsurları	1148

d. Maddi ve Manevi Zarar Talepleri.....	1149
<i>KONU YA İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ KARARI</i>	1150
2. HUKUK YARGILAMASINDA MAHKEMEYE ERİŞİM HAKKININ İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU	1150
a. Kavram ve Genel Bilgi	1150
b. Hakkın Niteliği ve Kapsamı	1151
c. Hakkın Unsurları	1151
d. Maddi ve Manevi Zarar Talepleri.....	1152
<i>KONU YA İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ KARARI</i>	1153
III. ANAYASAL HAKLARIN ESASINA İLİŞKİN GÜVENCELERİN İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU	1153
A. KİŞİNİN DOKUNULMAZLIĞI VE MADDİ VE MANEVİ VARLIĞINI GELİŞTİRME HAKKININ İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU	1153
1. YAŞAM HAKKININ İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU.....	1153
a. Kavram ve Genel Bilgi	1153
b. Yaşam Hakkının Niteliği ve Kapsamı	1154
c. Yaşam Hakkının Unsurları.....	1155
aa. Etkili Bir Yargısal Sistem Kurma.....	1155
bb. Etkili ve Caydırıcı Bir Ceza Soruşturması Yürütülmesi	1156
cc. Soruşturmanın veya Sonuçlarının Kamu Denetimine Açık Olması	1157
d. Maddi ve Manevi Zarar Talepleri.....	1157
<i>KONU YA İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ KARARI</i>	1158
2. İŞKENCE, İNSANLIK DIŞI VE AŞAĞILAYICI MUAMELEYE TABİ TUTULMAMA HAKKI	1177
a. Kavram ve Genel Bilgi	1177
b. Hakkın Niteliği ve Kapsamı	1177
c. Hakkın Unsurları	1178
d. Maddi ve Manevi Zarar Talepleri.....	1179
3. KÖLE KILINMAMA VE ZORLA ÇALIŞTIRILMAMA HAKKI.....	1179
a. Kavram ve Genel Bilgi	1179
b. Hakkın Niteliği ve Kapsamı	1180
c. Hakkın Unsurları	1180
d. Maddi ve Manevi Zarar Talepleri.....	1180
B. KİŞİ HÜRRİYETİ VE GÜVENLİĞİNİN İHLALİ HALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU	1181
1. KAVRAM VE GENEL BİLGİ.....	1181
2. KİŞİ HÜRRİYETİ VE GÜVENLİĞİ HAKKININ NİTELİĞİ VE KAPSAMI.....	1183
3. KİŞİ HÜRRİYETİ VE GÜVENLİĞİ HAKKININ UNSURLARI	1184
a. Azami Tutukluluk Süresinin Aşılması Halinde Devletin Sorumluluğu	1184

b. Tutukluluğun Makul Süreyi Aşması Halinde Devletin Sorumluluğu.....	1185
4. MADDİ VE MANEVİ ZARAR TALEPLERİ.....	1187
<i>KONUVA İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ KARARI</i>	1187
C. SEÇME, SEÇİLME, SİYASİ VE SOSYAL FAALİYETTE BULUNMA HAKKININ İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU	1197
1. SERBEST SEÇME, SEÇİLME VE SİYASİ FAALİYETTE BULUNMA HAKKININ İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU.....	1197
a. Kavram ve Genel Bilgi	1197
b. Hakkın Niteliği ve Kapsamı.....	1198
c. Hakkın Unsurları	1199
2. MADDİ VE MANEVİ ZARAR TALEPLERİ.....	1199
<i>KONUVA İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ KARARI</i>	1200
3. TOPLANTI VE DERNEK KURMA HÜRRİYETİNİN İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU	1204
a. Kavram ve Genel Bilgi	1204
b. Hakkın Niteliği ve Kapsamı.....	1205
D. ÖZEL VE AİLE HAYATINA SAYGI HAKKININ İHLALİNDE DEVLETİN SORUMLULUĞU	1206
1. ÖZEL HAYATA SAYGI HAKKI.....	1207
2. AİLE HAYATINA SAYGI HAKKI	1209
3. KONUT DOKUNULMAZLIĞI HAKKI	1211
E. DİN VE VİCDAN HÜRRİYETİ.....	1212
F. DÜŞÜNCE VE İFADE HÜRRİYETİ.....	1213
1. KAVRAM VE GENEL BİLGİ.....	1213
2. HAKKIN NİTELİĞİ VE KAPSAMI	1214
<i>KONUVA İLİŞKİN AİHM KARARI</i>	1218
G. AYRIMCILIĞA TABİ TUTULMAMA HAKKI	1222
H. MÜLKİYET HAKKI.....	1224
1. KAVRAM VE GENEL BİLGİ.....	1224
2. HAKKIN NİTELİĞİ VE KAPSAMI	1225
I. EĞİTİM HAKKI	1227
<i>KONUVA İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ KARARI</i>	1228

SEKİZİNCİ BÖLÜM

ALACAK VE TAZMİNATLARDA DAVA TÜRLERİ VE YARGILAMA USULÜ

I. ALACAK VE TAZMİNATLARDA AÇILABİLECEK DAVA TÜRLERİ	1241
A. BELİRSİZ ALACAK DAVALARI	1241
1. MADDİ TAZMİNATLARDA BELİRSİZ ALACAK DAVASI	1241
a. Belirsiz Alacak Davasının Önemi ve İşlevi	1242
b. Belirsiz Alacak Davasının Özellikleri ve Açılabilceği Durumlar	1244
c. İşçilik Alacaklarında Belirsiz Alacak Davası.....	1247

ca.	Kidem ve İhbar Tazminatı Hesabında Özellikler ve Belirsiz Alacak Davası	1248
cb.	Hâkimin Takdir yetkisinin Bulunduğu (Fazla Çalışma Türü) Alacaklar Bakımından Belirsiz Alacak Davası.....	1249
cc.	Belge Düzenleme veya Belge Verme Yükümlülüğü Açısından Özellikler ve Belirsiz Alacak Davası	1250
cd.	Alacağın Belirlenebilir Olması ile İspat Edilebilir Olması Arasındaki Fark ve Belirsiz Alacak Davası	1251
d.	Belirsiz Alacak Davasının Açılması ve Dava Değerinin Artırılması Aşaması	1252
2.	MANEVİ TAZMİNATLARDA BELİRSİZ ALACAK DAVASI	1253
a.	Belirsiz Alacak Davasında Manevi Tazminatın İşlevi.....	1253
b.	Manevi Tazminat Miktarı ve Belirlemede Ölçü	1257
c.	Manevi Tazminatın İstenme Zamanı	1258
d.	Sonradan Ortaya Çıkan Durumlarda Manevi Tazminat	1258
B.	TESPİT DAVALARI	1258
1.	MADDİ TAZMİNATLARDA TESPİT DAVASI.....	1259
a.	Tespit Davasının Önemi ve İşlevi	1259
b.	Tespit Davasının özellikleri ve Açılabilceği Durumlar	1259
c.	Tespit Davasının Açılması	1261
2.	MANEVİ TAZMİNATLARDA TESPİT DAVASI	1262
C.	KISMİ DAVALAR	1262
1.	MADDİ TAZMİNATLARDA KISMİ DAVA	1262
a.	Kısmi Davanın Önemi ve İşlevi.....	1263
b.	kısmi Davanın Özellikleri.....	1264
c.	Kısmi Davanın Açılması.....	1264
2.	MANEVİ TAZMİNATLARDA KISMİ DAVA	1265
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>1266</i>
II.	ALACAK VE TAZMİNAT DAVALARINDA GÖREV VE YETKİ	1273
A.	GÖREV	1273
1.	GENEL GÖREVLİ MAHKEME.....	1273
a.	Malvarlığı Haklarına İlişkin Davalarda Görev.....	1273
b.	Şahıs Varlığına İlişkin Davalarda Görev.....	1274
c.	Ölüm ve vücut bütünlüğünün yitirilmesinden doğan zararlar	1274
d.	İş Mahkemeleri Kanunu'na Göre Görev	1275
aa.	Davanın Tarafları açısından Görevin Belirlenmesi	1276
bb.	İş Akdine Göre Görevin Belirlenmesi	1277
cc.	İş Kanunu'na veya İş Mahkemesine Gönderme Yapan Kanunlara Göre Görevin Belirlenmesi.....	1278
e.	Karayolları Trafik Kanunu'na Göre Görev	1279
2.	İŞ BÖLÜMÜ	1288
a.	İş Dağılımı	1289

b. İş Bölümü İtirazı	1289
3. GÖREVSİZLİK KARARI ÜZERİNE YAPILACAK İŞLEMLER	1290
B. YETKİLİ MAHKEME	1292
1. GENEL YETKİLİ MAHKEME.....	1292
2. İŞ MAHKEMELERİ KANUNU'NA GÖRE YETKİ.....	1293
3. KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU'NA GÖRE YETKİ.....	1293
4. HAKSIZ FİİLDEN DOĞAN DAVALARDA YETKİ	1294
5. DAVALININ BİRDEN FAZLA OLMASI HALİNDE YETKİ	1295
6. TÜZEL KİŞİLERLE İLGİLİ DAVALARDA YETKİ	1297
7. YERLEŞİM YERLERİ İLE İLGİLİ DİĞER MADDELER	1298
8. YETKİ SÖZLEŞMESİ.....	1298
a. Genel Bilgi.....	1298
b. Yetki Sözleşmesinin Şartları	1299
aa. Kesin Yetkinin Bulunduğu Durumlarda Yetki Sözleşmesi Yapılamaz	1299
bb. Yetki Sözleşmesi Yazılı Şekilde Olmalıdır	1299
cc. Uyuşmazlık ve Mahkeme Belirli Olmalıdır.....	1299
C. YETKİ İTİRAZI	1300
1. İLK İTİRAZLARDAN OLMASI VE İLERİ SÜRÜLME ZAMANI	1300
2. YETKİ İTİRAZININ NASIL YAPILACAĞI.....	1300
3. YETKİ İTİRAZININ İNCELENMESİ VE MAHKEMENİN KARARI.....	1301
4. YETKİNİN KESİN OLDUĞU DAVALARDA, MAHKEMENİN KENDİLİĞİNDEN KARAR VERMESİ	1303
5. YETKİSİZLİK KARARI ÜZERİNE YAPILACAK İŞLEMLER	1303
<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>1304</i>
III. ALACAK VE TAZMİNATLARDAN DOĞAN DAVALARDA UYGULANACAK YAZILI YARGILAMA USULÜ VE DAVANIN AŞAMALARI.....	1319
A. DAVA ŞARTLARI	1319
1. HUKUK MUHAHEMELERİ KANUNUNDA BELİRTİLEN ŞARTLAR.....	1319
a. Mahkemeye İlişkin Dava Şartları.....	1320
b. Taraflara İlişkin Dava Şartları	1320
c. Dava Konusuna İlişkin Dava Şartları.....	1321
d. Özel Kanunlardaki Özel Dava Şartları.....	1322
2. DAVA ŞARTLARINA İLİŞKİN MADDE GEREKÇESİNDEKİ AÇIKLAMALAR.....	1322
3. DAVA ŞARTLARININ İNCELENMESİ.....	1325
a. Dava Ehliyeti	1327
b. Taraf Ehliyeti.....	1327
c. Hukuki Yarar	1327
B. DAVANIN AÇILMASI	1327
1. DAVA ÖNCESİ HAZIRLIKLAR	1327
2. DAVANIN AÇILMA ZAMANI.....	1328

3.	YARGILAMA HARÇ VE GİDERLERİ AVANSI ÖDENMESİ	1329
4.	DAVA DİLEKÇESİ İLE BİRLİKTE VERİLECEK BELGELER.....	1330
5.	DAVA DİLEKÇESİNİN TEBLİĞİ	1330
6.	DAVANIN GERİ ALINMASI	1331
7.	TARAF TA İRADİ DEĞİŐIKLİK.....	1331
8.	DAVA KONUSUNUN DEVRİ	1332
C.	DİLEKÇELER AŞAMASI.....	1334
1.	DAVA DİLEKÇESİ VE UNSURLARI	1334
a.	Mahkemenin Adı	1335
b.	Tarafların Adı, Soyadı ve Adresleri.....	1335
c.	Davacının T.C. Kimlik Numarası	1336
d.	Kanuni Temsilcilerin ve Davacı Vekilinin Adı, Soyadı ve Adresleri	1336
e.	Davanın Konusu ve Deęeri.....	1336
f.	Davanın Dayanağı Olan Vakıaların Sıra Numarası Altında Açık Özetleri	1337
g.	İddia Edilen Her Bir Vakıanın Hangi Delillerle İspat Edileceęi	1337
h.	Dayanılan Hukuki Sebepler.....	1338
ı.	Belgelerin Dilekçeye Eklenmesi ve Başka Yerlerden Getirtilecek Belgeler Hakkında Açıklama Yapılması Zorunluluęu.....	1339
j.	Talep Sonucu	1339
k.	İmza	1340
2.	CEVAP DİLEKÇESİ VE UNSURLARI.....	1340
a.	Cevap Dilekçesinin Verilmesi ve Süresi.....	1341
b.	Süresinde veya Hiç Cevap Dilekçesi Verilmemesinin Sonucu.....	1342
c.	Cevap dilekçesinin içeriği.....	1342
aa.	Unsurları	1342
bb.	Usule İlişkin İtirazlar	1343
cc.	Esasa İlişkin İtirazlar	1344
d.	Cevap Dilekçesinde Eksiklik Bulunması	1345
e.	Karşı Davaya Açılması.....	1345
aa.	Karşı dava açılabilmesinin Şartları.....	1345
bb.	Karşı davanın açılması ve süresi	1347
cc.	Asıl davanın sona ermesi	1347
3.	CEVABA CEVAP VE İKİNCİ CEVAP DİLEKÇESİ	1348
a.	Cevaba Cevap Dilekçesi	1348
aa.	Cevaba Cevap Dilekçesinin Verilmesi.....	1348
bb.	Cevaba Cevap Dilekçesinin Verilmemesinin veya Geç Verilmesinin Sonuçları	1349
cc.	Cevaba Cevap Dilekçesinde Neler Olmalıdır	1349
b.	Davalının İkinci Cevap Dilekçesi.....	1349
aa.	İkinci Cevap Dilekçesinin Verilme Süresi.....	1350
bb.	İkinci Cevap Dilekçesinin İçeriği	1350

D. ÖN İNCELEME AŞAMASI	1350
1. ANLAM VE AMACI	1351
2. ÖN İNCELEMENİN ZAMANI VE KAPSAMI	1352
3. ÖN İNCELEME EVRELERİ.....	1353
a. Duruşmasız Ön İnceleme	1353
b. Duruşmalı Ön İncelemeye Tarafların Çağırılması.....	1353
4. DAVA ŞARTLARI VE İLK İTİRAZLAR HAKKINDA KARAR VERİLMESİ.....	1354
5. ÖN İNCELEME DURUŞMASI.....	1355
a. Dava Şartlarının İncelenmesi	1356
b. İlk itirazların İncelenmesi	1356
c. Uyuşmazlık Konularının Tespit Edilmesi ve Tutanağa Geçirilmesi	1356
d. Tarafların Sulhe Teşvik Edilmesi.....	1357
e. Eksik Belgelerin Tamamlatılması	1357
6. İDDİA VE SAVUNMANIN GENİŞLETİLMESİ VE DEĞİŞTİRİLMESİ	1358
a. Dilekçeler Aşamasında İddia ve Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi Yasağı	1359
b. Ön İnceleme Aşamasında İddia ve Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi Yasağı.....	1360
c. Tahkikat Aşamasında İddia ve Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi Yasağı	1361
d. İddia ve Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi Yasağının İstisnaları.....	1361
aa. Karşı Tarafın Açık Muvafakatinde İddia ve Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi	1361
bb. İslah Yoluyla İddia ve Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi.....	1361
cc. Dava Konusunun Devrinde İddia ve Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi	1363
aaa. Davalı Tarafından Dava Konusunun Devrinde İddia ve Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi	1364
bbb. Davacı Tarafından Dava Konusunun Devrinde İddia ve Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi	1365
7. ÖN İNCELEME TAMAMLANDIKTAN SONRA SÜRELER HAKKINDA KARAR VERİLMESİ	1366
a. Zamanaşımı.....	1366
b. Hak Düşürücü Süreler	1367
<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>1368</i>
E. TAHKİKAT AŞAMASI VE BU AŞAMADAKİ ÖZEL DURUMLAR.....	1371
1. TAHKİKAT AŞAMASI İŞLEMLERİ.....	1371
2. SES VE GÖRÜNTÜ NAKLEDİLMESİ YOLUYLA DURUŞMA YAPILMASI.....	1371
3. DOSYANIN İŞLEMEDEN KALDIRILMASI	1372

a.	Dosyanın İşlemden Kaldırılmasını Gerektiren Durumlar	1372
b.	Davanın Yenilenmesi	1372
c.	Davanın Açılmamış Sayılması	1373
4.	ÖN SORUN VE BEKLETİCİ SORUN.....	1373
a.	Ön Sorun.....	1373
b.	Bekletici Sorun.....	1374
5.	DAVALARIN BİRLEŞTİRİLMESİ VE AYRILMASI.....	1375
a.	Davaların Birleştirilmesi.....	1375
aa.	Davaların Birleştirilmesi Şartları.....	1375
bb.	Davaların Birleştirilmesi Usulü	1376
b.	Davaların Ayrılması.....	1377
aa.	Davaların Ayrılması Şartları.....	1377
bb.	Davaların Ayrılması Usulü	1378
6.	İSTİCVAP	1379
7.	ISLAH.....	1380
a.	İslahın tanımı	1380
b.	İslahın zamanı ve şekli	1381
c.	İslahın çeşitleri.....	1381
aa.	Davanın tamamen ıslahı	1381
bb.	Davanın kısmen ıslahı.....	1382
d.	İslahın etkisi	1382
e.	Kötüniyetli ıslah	1383
f.	İslah Yoluyla Zamanaşımı Savunması	1383
g.	İdare Mahkemelerinde İslah.....	1384
8.	MADDİ HATALARIN DÜZELTİLMESİ.....	1385
F.	İSPAT YÜKÜ VE DELİLLER	1385
1.	İSPAT YÜKÜ.....	1387
2.	KARİNELER	1388
a.	Fili karineler	1388
b.	Kanuni karineler	1389
3.	KARŞI İSPAT	1389
4.	İSPATLANMASI GEREKMEYEN DURUMLAR	1390
5.	DELİLLERİN BİLDİRİLMESİ.....	1393
6.	DELİL LİSTELERİ	1396
7.	TANIK GÖSTERİLMESİ VE DİNLENMESİ.....	1397
a.	Avukatların tanığa doğrudan soru yöneltebilmeleri.....	1404
b.	Tarafların tanığa doğrudan soru yöneltebilmeleri.....	1405
8.	BİLİRKİŞİ İNCELEMESİ.....	1405
a.	Bilirkişiye Başvurulmasını Gerektiren Durumlar.....	1406
b.	Bilirkişi Seçimi	1407
c.	Bilirkişinin Görev Süresi	1408
d.	Bilirkişinin Haber Verme Yükümlülüğü	1409

e.	Bilirkişinin Yetkileri	1409
f.	Bilirkişi Açıklamalarının Tespiti ve Rapor	1410
g.	Bilirkişi Raporunun Verilmesi	1410
h.	Bilirkişi Raporuna İtiraz	1410
ı.	Bilirkişinin Oy ve Görüşünün Değerlendirilmesi	1411
9.	UZMAN GÖRÜŞÜ	1411
a.	Uzman Görüşünün Yararları	1412
b.	Uzman Görüşü Alınabilecek Konular	1413
c.	Uzmandan Hukuki Görüş Alınabilir mi?	1413
G.	KARAR VE HÜKÜM	1414
1.	KARAR KAVRAMI VE ÇEŞİTLERİ	1414
2.	KARARIN İÇERİĞİ VE BİLDİRİLMESİ	1416
3.	HÜKMÜN ETKİLERİ	1417
4.	HÜKMÜN AÇIKLANMASI	1418
5.	DAVANIN HÜKÜM VERİLMEYEN SONA ERMESİ	1419
6.	İLAMLARDA ZAMANAŞIMI	1424
H.	TEMYİZ AŞAMASI VE YARGITAY'IN TEMYİZ İNCELEMESİ	1425
1.	TEMYİZ AŞAMASI	1425
a.	Genel Bilgi	1425
b.	İş mahkemesinde temyiz	1426
aa.	Temyiz Hakkının Bulunması	1427
bb.	Temyiz edilebilen Kararlar	1428
c.	Nihai bir karar olması	1428
d.	Temyize engel bir durumun olmaması	1429
e.	Temyiz Süresi	1433
2.	YARGITAY'IN TEMYİZ İNCELEMESİ	1435
a.	Temyiz İncelemesi ve Süresi	1435
b.	Diğer Kanun Yolları	1439
aa.	Karar Düzeltme	1439
bb.	Kararın Tavzihi	1440
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>1440</i>
IV.	BASİT YARGILAMA USULÜ	1459
A.	GENEL BİLGİ	1459
B.	BASİT YARGILAMA USULÜNE TABİ DAVA VE İŞLER	1460
C.	DAVA AÇILMASI VE DAVAYA KARŞILIK VERİLMESİ	1461
D.	DELİLLERİN BİLDİRİLMESİ	1461
E.	BASİT YARGILAMADA İDDİA VE SAVUNMANIN GENİŞLETİLMESİ	1462
F.	ÖN İNCELEME VE TAHKİKAT	1462
G.	DAVANIN AÇILMAMIŞ SAYILMASI	1463
H.	HÜKÜM	1464
I.	UYGULANACAK HÜKÜMLER	1464
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI .....</i>	<i>1465</i>

DOKUZUNCU BÖLÜM

ALACAK VE TAZMİNAT DAVALARINDA ZAMANAŞIMI, FAİZ VE İBRA

I. ALACAK VE TAZMİNAT DAVALARINDA ZAMANAŞIMI	1475
A. GENEL ANLAMDA ZAMANAŞIMI	1475
1. ZAMANAŞIMI KAVRAMI, AMACI VE ÖNEMİ	1476
a. Zamanaşımı Kavramı	1476
b. Zamanaşımının Amacı	1477
c. Zamanaşımının Önemi.....	1478
2. ZAMANAŞIMININ ŞARTLARI.....	1480
a. Borcun Zamanaşımına Uğramaya Elverişli Olması.....	1480
b. Borcun Muaccel Olması.....	1480
c. Kanuni Sürenin Geçmesi.....	1482
aa. Olağan (Genel) Zamanaşımı Süresi	1482
bb. Olağandışı (İstisnai) Zamanaşımı Süresi	1482
3. ZAMANAŞIMININ TÜRLERİ.....	1483
a. Kazandırıcı zamanaşımı - Kaybettirici zamanaşımı	1483
b. Sözleşme zamanaşımı - Haksız Fiil zamanaşımı	1484
c. Hukuk zamanaşımı - Ceza zamanaşımı	1484
4. ZAMANAŞIMINDA GENEL İLKELER.....	1484
a. Zamanaşımı Sürelerinin hesaplanması	1484
b. Zamanaşımı Sürelerinin Kesinliği	1485
c. Zamanaşımının Durması ve Kesilmesi	1485
aa. Zamanaşımının Durması	1485
bb. Zamanaşımının Kesilmesi.....	1486
d. Davanın Reddedilmesinde Ek süre	1487
e. Zamanaşımından Vazgeçme (Ferahat)	1487
f. Zamanaşımının İleri sürülmesi Gerekir (Resen İncelenememe)	1487
h. Af Kanunlarının Zamanaşımına Etkisi	1488
ı. Daimî Def'i Hakkı	1488
5. ZAMANAŞIMI VE HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRE	1489
a. Hak Düşürücü Süre Kavramı	1489
b. Hak Düşürücü Süre ve Zamanaşımı Arasındaki Farklar	1490
6. RÜCU DAVALARINDA ZAMANAŞIMI	1490
a. Rücu hakkı ve koşulları	1490
b. Rücu hakkının kapsamı	1491
c. Rücu edilebilecek miktar	1492
d. Rücu hakkının kaybı.....	1492
e. Rücu Davasında Zamanaşımı Süresi	1493
B. HAKSIZ FİİLDE GENEL ZAMANAŞIMI SÜRELERİ.....	1493
1. İŞ HUKUKUNDA ZAMANAŞIMI.....	1493
a. Sözleşme Zamanaşımı	1493
b. Sözleşme Zamanaşımının Başlama Anı.....	1495

2.	BORÇLAR HUKUKUNDA ZAMANAŞIMI SÜRELERİ.....	1499
a.	Genel Bilgi.....	1499
b.	6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda Zamanaşımı Süreleri	1500
aa.	İki Yıllık Zamanaşımı Süresi (Olağan-Subjektif-Nispi Zamanaşımı Süresi)	1500
bb.	On Yıllık Zamanaşımı Süresi (Mutlak-Objektif Zamanaşımı Süresi).....	1501
cc.	Ceza Zamanaşımı Süresi ve Uygulama Şartları.....	1502
aaa.	Zarar Veren Fiil, Cezayı Gerektiren Bir Fiil Olmalıdır ...	1503
bbb.	Ceza zamanaşımı süresi daha uzun olmalıdır	1504
ccc.	Ceza Davası Zamanaşımının Uygulanabileceği Diğer Durumlar	1505
3.	YARGILAMA HUKUKUNDA ZAMANAŞIMI SÜRELERİ	1506
a.	Genel Bilgi.....	1506
b.	6100 Sayılı Hukuk Muhakemesi Kanunu'na Göre	1506
4.	TRAFİK HUKUKUNDA ZAMANAŞIMI SÜRELERİ	1507
a.	Karayolları Trafik Kanununda Zamanaşımı Süreleri.....	1508
aa.	İki Yıllık Zamanaşımı Süresi (Olağan-Subjektif-Nispi Zamanaşımı Süresi)	1508
bb.	On Yıllık Zamanaşımı Süresi (Mutlak-Objektif Zamanaşımı Süresi).....	1509
cc.	Ceza Zamanaşımı Süresi (Olağanüstü-Uzamiş Zamanaşımı Süresi).....	1509
b.	Karayolu Taşıma Kanununa Göre Zamanaşımı Süresi.....	1510
C.	HAKSIZ FİİLDE ZAMANAŞIMININ BAŞLAMA ZAMANI.....	1512
1.	FİİLİN İŞLENDİĞİ TARİH KAVRAMI	1512
2.	ZARARIN GERÇEKLEŞMESİ KOŞULU	1514
3.	TAZMİNAT YÜKÜMLÜSÜNÜN (FAİLİN) ÖĞRENİLMESİ	1519
4.	ZARARIN ÖĞRENİLMESİ	1520
5.	BEDENSEL ZARARIN ARTMASI (GELİŞEN DURUMLAR).....	1523
6.	BİZİM GÖRÜŞÜMÜZ.....	1524
7.	6100 SAYILI HMK 107. MADDESİNİN ZARARIN BELİRLENMESİ VE ZAMANAŞIMI AÇISINDAN YORUMUMUZ	1527
8.	ÖRNEK DAVA ÜZERİNDEN YARGITAY KARARI DEĞERLENDİRMESİ	1528
D.	İDAREYE KARŞI HAKSIZ FİİL NEDENİYLE AÇILACAK TAZMİNAT DAVALARINDA ZAMANAŞIMI	1532
E.	SİGORTALARDA ZAMANAŞIMI SÜRELERİ	1533
1.	ZORUNLU MALİ SORUMLULUK (TRAFİK) SİGORTASINDA ZAMANAŞIMI	1534
a.	2918 sayılı KTK'nda Zamanaşımı	1534
b.	Sigortacıya Uygulanacak Zamanaşımı Süreleri	1535
c.	Rücu Davalarında Zamanaşımı Süresi	1535

d.	İşleten ve Sürücü Yakınlarının Trafik Sigortasından Yaralanmalarında Zamanaşımı Süreleri	1535
2.	İSTEĞE BAĞLI SİGORTADA ZAMANAŞIMI	1536
3.	TAŞIMA SİGORTASINDA ZAMANAŞIMI	1537
a.	Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortasında zamanaşımı	1537
b.	Taşıma Sigortasında Zamanaşımı Süreleri	1537
c.	Taşıma Sigortasında Zamanaşımını Kesen Nedenler	1537
d.	Taşıma Sigortasında Rücu davalarında Zamanaşımı Süresi	1537
4.	ZORUNLU KOLTUK SİGORTASINDA ZAMANAŞIMI	1538
a.	Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortasında Zamanaşımı	1538
b.	Zorunlu Koltuk Sigortasında Zamanaşımı Süreleri	1538
c.	Zorunlu Koltuk Sigortasında Zamanaşımını Kesen Nedenler	1538
d.	Zorunlu Koltuk Sigortasında Rücu davalarında Zamanaşımı Süresi	1538
5.	GÜVENCE HESABINDA ZAMANAŞIMI	1539
6.	TÜPGAZ SORUMLULUK SİGORTASINDA ZAMANAŞIMI	1539
	<i>KONUYA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	1540
II.	ALACAK VE TAZMİNAT DAVALARINDA FAİZ	1568
A.	GENEL ANLAMDA FAİZ	1568
1.	FAİZ KAVRAMI	1568
2.	FAİZİN NİTELİĞİ	1570
3.	FAİZ BORCUNUN KAYNAKLARI	1570
4.	FAİZ TÜRLERİ	1571
a.	Kanuni (Yasal) Faiz	1571
aa.	Genel Bilgi	1571
bb.	Türk Borçlar Kanunu'nda Yasal Faiz	1574
b.	Temerrüt (Gecikme) Faizi	1575
c.	Ticari Faiz	1576
B.	HAKSIZ FİİLLERDE FAİZ	1577
1.	HAKSIZ FİİLLERDE FAİZ TÜRÜ VE BAŞLANGICI	1577
a.	Haksız Fiillerde Faiz Türü	1577
b.	Haksız Fiillerde Faiz Başlangıcı	1578
2.	DAVADA FAİZ İSTEĞİ VE BAŞLANGICI	1580
a.	Dava Açılırken Faiz İsteği	1580
b.	Faizin Başlangıcının Belirlenmesi	1580
aa.	Davanın Kısmen İslahında Faiz Başlangıcı	1580
bb.	Ek Davada Faiz Başlangıcı	1581
cc.	Sigortacının Sorumluluğunda Faiz Başlangıcı	1582
c.	Faizin Türünün Belirlenmesi	1583
3.	FAİZİN AYRI BİR DAVA İLE İSTENMESİ	1583

a.	Ayrı bir dava ile faiz isteme nedeni ve Şartları.....	1583
b.	Faiz davasının açılışında Yöntem	1583
c.	Faiz davasında ayrıca faiz talebi.....	1584
4.	FAİZ DAVALARINDA ZAMANAŞIMI.....	1584
a.	Faiz ve zamanaşımı	1584
b.	Faiz davalarında zamanaşımı sürelerinin hesaplanması	1585
5.	FAİZİN ANA PARAYI GEÇİP GEÇEMEYECEĞİ	1586
6.	BİLEŞİK FAİZ.....	1586
a.	Ticari olmayan işlerde bileşik faiz	1587
b.	Ticari işlerde bileşik faiz	1587
	<i>KONUYA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	1587
VIII.	ALACAK VE TAZMİNAT DAVALARINDA İBRA	1598
A.	İBRA VE İBRA SÖZLEŞMESİ (İBRANAME) KAVRAMI	1598
B.	İBRANAMENİN HUKUKİ NİTELİĞİ	1599
C.	İBRANIN UNSURLARI	1600
1.	HMK YÖNÜNDEN İBRA'DA ESASA İLİŞKİN UNSURLAR	1600
a.	İbranın Konusunu Oluşturan Alacağın Kuşku Olmaması,.....	1600
	Doğmuş ve Belirgin Bulunması	1600
b.	Tarafların İrade Beyanlarının Uygun Olması ve Alacaklının Borçluyu Borçtan Kurtarma İradesine Sahip Olması.....	1600
c.	Taraflar Arasında İbra Sözleşmesinin Varlığı.....	1601
2.	İŞ HUKUKU YÖNÜNDEN İBRANIN UNSURLARI (6098 sayılı TBK m. 420).....	1602
a.	Taraflar Arasında İş İlişkisinden Doğan Bir Alacak Bulunmalıdır....	1602
b.	İbranamenin Düzenlenirken Alacak Doğmuş ve Çekişmesiz Olmalıdır.	1602
c.	İbra Sözleşmesi Düzenlenmesi Konusunda İrade Birliği ve Tarafların Fiil Ehliyeti Bulunmalıdır	1603
d.	İş Hukukunda İbra Sözleşmesi Yazılı Şekilde Düzenlenmelidir.....	1603
e.	İş Sözleşmesinin Sona Erdikten ve En Az Bir Aylık Süre Geçtikten Sonra İbra Sözleşmesi Düzenlenebilir.	1605
f.	Alacağın Türü ve Miktarının İbranamede Açıkça Belirtilmesi Gerekir	1605
g.	Ödemenin Eksiksiz Olarak ve Banka Yoluyla Yapılması Gerekir	1606
D.	İBRANIN ÇEŞİTLERİ	1607
1.	İVAZLI İBRA - İVAZSIZ İBRA.....	1607
a.	İvazlı İbra.....	1607
b.	İvazsız İbra.....	1607
2.	TAM İBRA - KISMİ İBRA	1607
E.	İBRANIN SONUÇLARI	1608
F.	İŞ HUKUKU UYGULAMASINDA İBRANAME	1608
1.	818 SAYILI BORÇLAR KANUNU DÖNEMİ	1608

a.	İş İlişkisi Sürerken Yapılan İbra Sözleşmesi Geçersizdir	1608
b.	İbranamede Tanzim Tarihi Bulunmalıdır	1609
c.	İşçi, İbranamede İrade Fesadı İddiasında ise Bunu İspatlamalıdır	1610
d.	Tartışmalı ve Henüz Doğmamış Alacaklar İçin İbra Sözleşmesi Düzenlenemez	1611
e.	İbranamede Alacağın Türü ve Miktarı Belirtilmelidir	1611
f.	İbranameye İhtirazi Kayıt Konulması İbra İradesinin Olmadığını Gösterir	1611
g.	İbranamenin Bölünebilir Etkisi Vardır	1612
h.	İbranamenin İleri Sürülme Zamanı	1613
2.	6098 SAYILI TÜRK BORÇLAR KANUNU DÖNEMİ	1614
a.	İbraname Fesihten Bir Ay Sonra Düzenlenmelidir	1614
b.	İşveren Ödemeleri Banka Yoluyla Yapmalıdır	1615
c.	İbraname Yazılı Şekilde Yapılmalıdır	1615
d.	İbraname Miktar İçermelidir	1615
e.	İbrada İş Kazası ve Meslek Hastalığına Özgü Durumlar	1615
f.	Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin İbraname İlke Kararı	1617
g.	Geçerli İbraname Örneği	1619
	<i>KONUVA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI</i>	1621

ONUNCU BÖLÜM

TAZMİNAT HESAPLAMA TABLOLARI VE ÖRNEK BİLİRKİŞİ RAPORLARI

TABLolar	.....	1635
P.M.F (POPULATION MASCULINE et-FEMININE) YAŞAMA TABLOSU (1931)	.....	1635
PMF YAŞAM TABLOSU	.....	1636
CSO 1980 (AMERİKAN YAŞAM TABLOSU)	.....	1637
GELİR ARTIŞ VE İSKONTO TABLOSU	.....	1643
GELİR ARTIŞ VE İSKONTOLAMA İSKONTOLU ÇALIŞMA DÖNEMİ KAZANÇLARI	.....	1645
BİLİRKİŞİ RAPORLARI MALULİYETTE MADDİ TAZMİNAT HESABI	.....	1647
DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI	.....	1654
DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI - Örnek 2	.....	1661
DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI - Örnek 3	.....	1669
İŞ KAZASI NEDENİYLE MADDİ TAZMİNAT	.....	1671
SSK'NIN İŞ KAZASI NEDENİYLE MALULİYETTE RÜCUU	.....	1673
BAĞ-KUR ÖLÜMLÜ KAZADA RÜCUEN TAZMİNAT	.....	1675
İŞGÜCÜ KAYBI NEDENİ İLE TAZMİNAT HESAP RAPORU	.....	1679
İŞ GÜCÜ KAYBI NEDENİ İLE TAZMİNAT HESAP RAPORU	.....	1681
DESTEKTEN YOKSUNLUK TAZMİNATI HESABI	.....	1684
GEÇİCİ İŞ GÖRMEZLİKTEN DOĞAN TAZMİNAT VE MALULİYETTEN DOĞAN TAZMİNAT	.....	1687
MALULİYET NEDENİYLE TAZMİNAT	.....	1689
İŞ KAZASI NEDENİYLE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI	.....	1692

ERKEK ÇOCUK ÖLÜMÜNDE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI.....	1696
KIZ ÇOCUĞUN ÖLÜMÜNDE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI	1700
EŞİN ÖLÜMÜNDE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI.....	1705
BAĞ-KUR SİGORTALISININ ÖLÜMÜNDE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI ...	1712
SİGORTA ŞİRKETİNİN RÜCUU'NDA DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI	1716
ÇALIŞMAYAN KİŞİNİN ÖLÜMÜNDE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI.....	1722
66 YAŞINDA ÖLEN DESTEĞİN TAZMİNAT HESABI.....	1726
TRAFİK İŞ KAZASI SONUCU ÖLÜM	1730
ÖĞRENCİNİN MALULİYETİ	1736
%100 MALULİYET	1740
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİSİNİN YARALANMASI	1743
EV HANIMININ MALULİYETİ	1749
KAYNAKLAR	1755
KAVRAM DİZİNİ.....	1765